

centrum voor
jeugd en gezin
rijnmond

Jaarverslag 2019

Verslag van het bestuur & de jaarrekening

CJG Rijnmond
Westblaak 171
3012 KJ Rotterdam

088 - 20 10 000

www.cjgrijnmond.nl
www.eenprikzogepiept.nl

Colofon

Tekst: Concern Control & Business Intelligence, CJG Rijnmond

Datum: februari 2020

Versie:0.1

Inhoudsopgave

1	Verslag van het bestuur	4
	Voorwoord	7
1.1	Over CJG Rijnmond	8
1.2	Governance	10
1.3	Organogram	11
1.4	Kengetallen	12
1.5	Resultaten en ontwikkelingen	13
1.6	Ontwikkelingen dienstverlening	15
1.7	Personeel en organisatie	22
1.8	Continuïteit	24
1.9	Verslag van de raad van toezicht	27
2	Jaarrekening	28
2.1	Balans 31-12-2019 vóór resultaatbestemming	30
2.2	Staat van baten en lasten 2019	32
2.3	Kasstroomoverzicht 2019	33
2.4	Waarderingsgrondslagen en grondslagen voor resultaatbepaling	35
2.5	Toelichting op de balans	37
2.6	Toelichting staat van baten en lasten	45
3	Overige gegevens	52
3.1	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	54
3.2	Gebeurtenissen na balansdatum	58

1 Verslag van het bestuur

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Rijnmond. Afgelopen jaar zetten wij ons opnieuw in voor de kinderen in de veertien gemeenten binnen ons werkgebied. Wij willen dat zij gezond en veilig opgroeien. De inzet van onze 700 professionals beperkt zich daarom niet tot één jaar; dagelijks doen zij hun werk deskundig, betrokken en met elan.

Laatst las ik ergens deze quote: *De opbrengst van preventiebeleid is niet gemakkelijk uit te drukken in geld, en vraagt om overtuigingskracht in de richting van de politiek.* In dit jaarverslag leggen wij verantwoording af over onze inspanningen op het gebied van preventieve jeugdgezondheidszorg (JGZ) in 2019. U leest wat wij het afgelopen jaar deden, wat het opleverde en wat het kostte.

In 2019 waren wij zowel landelijk, regionaal als lokaal actief. Landelijk zijn wij vertegenwoordigd in het bestuur van het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) en ActiZ, en participeren wij actief in tal van initiatieven. Het spreekt voor zich dat wij aansluiten bij alle grote landelijke verbeteringen, zoals het nationaal preventieakkoord (gericht op tegengaan van overgewicht, alcoholmisbruik en roken), de ontwikkelingen op het gebied van e-health en de bestrijding van armoede.

Regionaal zetten we sterk in op verbetering en modernisering van ons dienstenpakket. Dat doen we in nauwe samenwerking met de veertien gemeenten, vanuit de regionale ontwikkelagenda. Onder de paraplu van ons

programma CJG Next, waarmee wij een gedifferentieerd en gepersonaliseerd basispakket JGZ ontwikkelen, geven wij de vernieuwing vorm. In 2019 legden wij sterke fundamenten voor de gewenste richting. We ontwikkelden ideeën en draaiden pilots; alles erop gericht om in 2020 echte veranderingen te kunnen laten zien.

Lokaal sluiten we goed aan op de wensen van de lokale politiek. Daar waar ons basispakket onvoldoende mogelijkheden biedt tot maatwerk, kan dit wel via ons aanvullend preventief pakket. We intensiverden onze samenwerking met het ambtelijk apparaat en ook in 2019 publiceerden wij op maat gemaakte beleidsadviezen, waarmee de gemeenten erg blij zijn. Daarnaast investeerden wij in de samenwerking met onze ketenpartners, zoals scholen, huisartsen en verloskundigenpraktijken.

Vaccineren mag - als een van onze kerntaken - niet onvermeld blijven. Wij blijven ons onverminderd inzetten voor alle vaccinatierondes, zowel de reguliere als de extra zoals afgelopen jaar tegen meningokokkenziekte. Staatssecretaris Blokhuis bezocht een van onze vaccinatiedagen in Ahoy. Ik ben er trots op dat hij zo onder de indruk was van onze aanpak dat hij ons een voorbeeld noemde voor de rest van Nederland.

Tot slot spreek ik graag op deze plek mijn dank en waardering uit aan alle ruim 700 collega's binnen onze organisatie. Zonder jullie inzet en betrokkenheid hadden deze resultaten in 2019 niet behaald kunnen worden!

Hans Butselaar
Voorzitter raad van bestuur

1.1.1 Doel en activiteiten

Stichting CJG Rijnmond bestaat sinds 1 januari 2010 en is statutair gevestigd in Rotterdam. Het is een organisatie zonder winstdoelstelling die in veertien gemeenten in de regio Rotterdam-Rijnmond activiteiten op het gebied van jeugdgezondheidszorg (JGZ) verricht. De stichting geeft uitvoering aan de wettelijke basistaken JGZ en het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) met als doel de gezondheid en veiligheid van jeugd te bevorderen.

In opdracht van gemeenten bieden wij preventieve gezondheidszorg aan kinderen van 0 tot 18 jaar. Wij zien kinderen regelmatig, tijdens 15 contactmomenten vanaf de geboorte tot aan volwassenheid. Samen met ouders en ketenpartners volgen wij de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling. Zo worden mogelijke gezondheidsbedreigingen vroegtijdig gesignaleerd en kan tijdig passende ondersteuning worden ingezet. In het verlengde van ons basispakket JGZ kan elke gemeente aanvullend aanbod bij ons afnemen, afgestemd op de lokale behoefte.

Daarnaast voeren wij het RVP uit, in opdracht van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en onze gemeenten. Wij vaccineren kinderen tegen twaalf ernstige infectieziekten. Ook voeren wij de hielprikscreening uit, als instrument voor het opsporen van een aantal ernstige erfelijke aandoeningen. Uitvoering van deze activiteiten is geïntegreerd in het basispakket JGZ. Infectieziekten kunnen leiden tot uitbraken met een razendsnelle verspreiding. In voorkomende gevallen werken wij bij de bestrijding daarvan samen met de gemeentelijke gezondheidsdienst GGD Rotterdam Rijnmond.

Missie

‘Op tijd voor ieder kind’

Dit vormt de essentie van ons werk. Wij zijn er voor ieder kind en zetten in op vroegtijdig signaleren om eventuele problemen in een later stadium te voorkomen. De gezondheid en veiligheid van het kind staan altijd voorop bij ons handelen.

Visie

‘In beeld en in de buurt’

Wij hebben kinderen in beeld en organiseren de best beschikbare en passende hulp in de buurt van het gezin. Opvoeders en jeugdigen ondersteunen wij om hun eigen kracht en netwerk te mobiliseren. Hiervoor zetten wij ons professionele netwerk in en volgen wij nauwlettend de maatschappelijke ontwikkelingen.

Kernwaarden

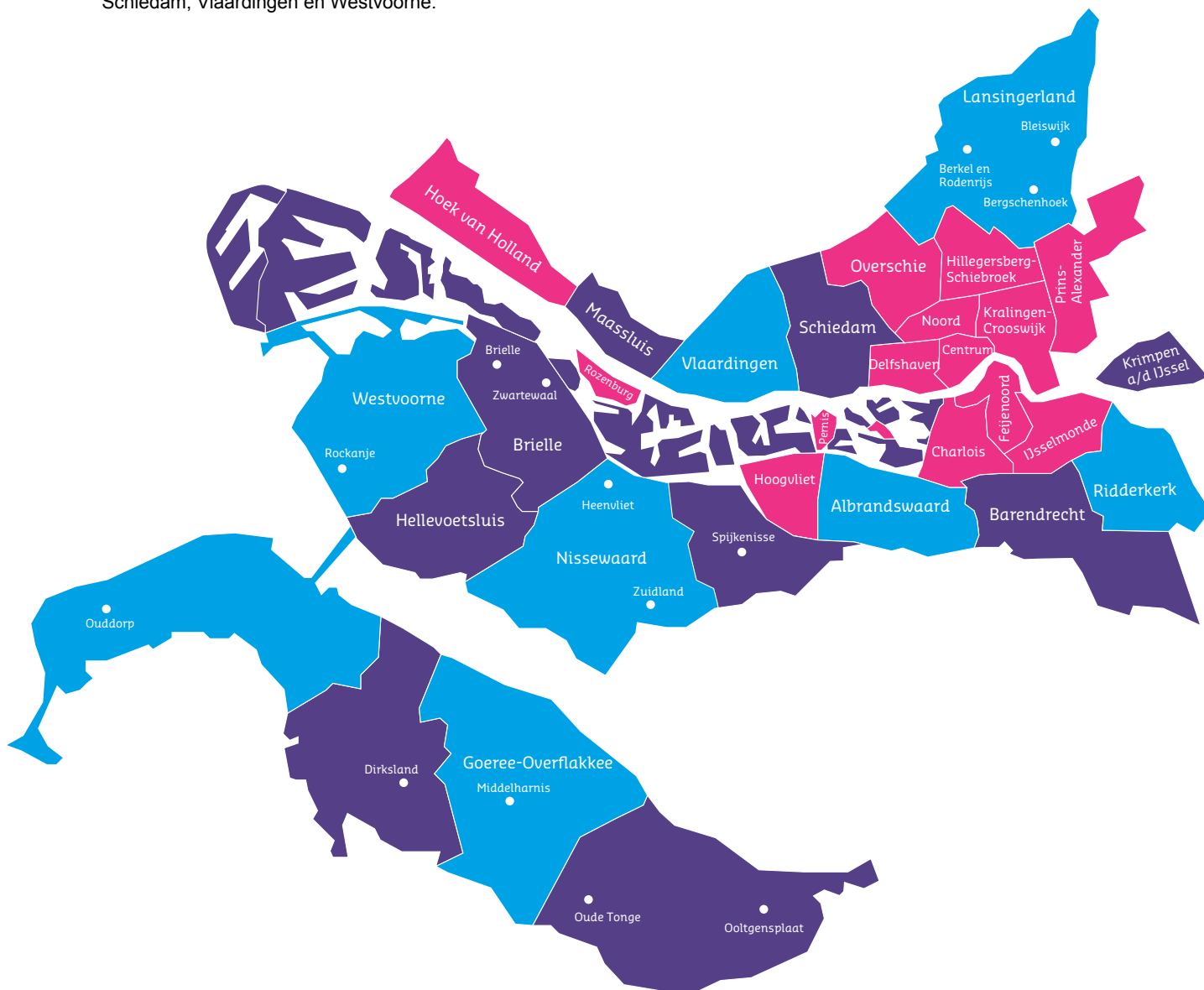
In aansluiting op onze visie en missie voeren wij activiteiten uit vanuit een aantal kernwaarden. Deze kernwaarden zijn kenmerkend voor de bedrijfscultuur en richten zich niet alleen op onze taak als zorgverlener, maar hebben ook betrekking op de intercollegiale werkwijze die wij voorstaan.

- Deskundig
- Verantwoordelijk
- Transparant
- Samenwerken
- Innovatief

1.1.2 Verzorgingsgebied

Wij voerden in 2019 activiteiten uit in de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.

Raad voor het publiek belang

Bij de oprichting van onze organisatie is een raad voor het publiek belang ingesteld als hoogste gezagsorgaan van onze stichting. Deze raad treedt op als belangenbehartiger van alle bij ons aangesloten gemeenten en ziet erop toe dat het publiek belang in de aan ons verstrekte dienstverleningsopdracht gewaarborgd blijft. Het aantal leden van de raad is gelijk aan het aantal betrokken gemeenten. Elke in onze organisatie participerende gemeente wordt in de raad vertegenwoordigd door een burgemeester of wethouder.

In 2018 is een bijna geheel nieuwe raad aangetreden. Deze bestaat uit de wethouders Zorg en Jeugd van de aangesloten gemeenten en staat onder leiding van voorzitter Reshma Roopram, wethouder Zorg en Welzijn, Jeugd en Jongeren en Wijkteams van de gemeente Barendrecht. In 2019 kwam de raad vijfmaal bijeen. Naast de gebruikelijke vaste onderwerpen die behandeld zijn (de diverse planning- en controledocumenten) stond de raad in meerdere overleggen uitvoerig stil bij de voortgang van de regionale ontwikkelagenda en de rol van de JGZ binnen de preventie, de tijdelijke maatregelen in de dienstverlening voor 2019 en 2020, en de wijziging van de afrekensystematiek voor 2019 en 2020.

Raad van toezicht

Hoewel volgens de statuten de formele benoeming van de leden van de raad van bestuur een taak is van de raad voor het publiek belang, treedt de raad van toezicht op als feitelijk werkgever van de raad van bestuur. Deze stelt onder andere de beloning van de bestuurders vast in overeenstemming met het door de raad voor het publiek belang geformuleerde beloningsbeleid. De raad van toezicht oefent controle uit op de algemene gang van zaken ten aanzien van de voortgang en continuïteit van onze organisatie en adviseert het bestuur op beleidsmatige aspecten.

De samenstelling van de raad van toezicht in 2019:

- Germen Stoffers, voorzitter
- Martine Visser
- Jeroen Gebben
- Kitty Demper

Raad van bestuur

De raad van bestuur is eindverantwoordelijk voor en belast met het besturen van onze organisatie. Tot deze verantwoordelijkheden behoren de kwaliteit en veiligheid van zorg, de risicobeheersing en de financiering (continuïteit). Bij de vervulling van deze taken richt het bestuur zich naar het belang van de samenleving en dienstverlening (maatschappelijke doelstelling), onze stichting in het algemeen en het belang van de medewerkers. Het bestuur legt periodiek verantwoording af aan de raad van toezicht over het gevoerde beleid. Minimaal viermaal per jaar informeert het bestuur de raad voor het publiek belang over de ontwikkelingen en resultaten van onze organisatie. Leden van de raad van bestuur worden benoemd door de raad voor het publiek belang.

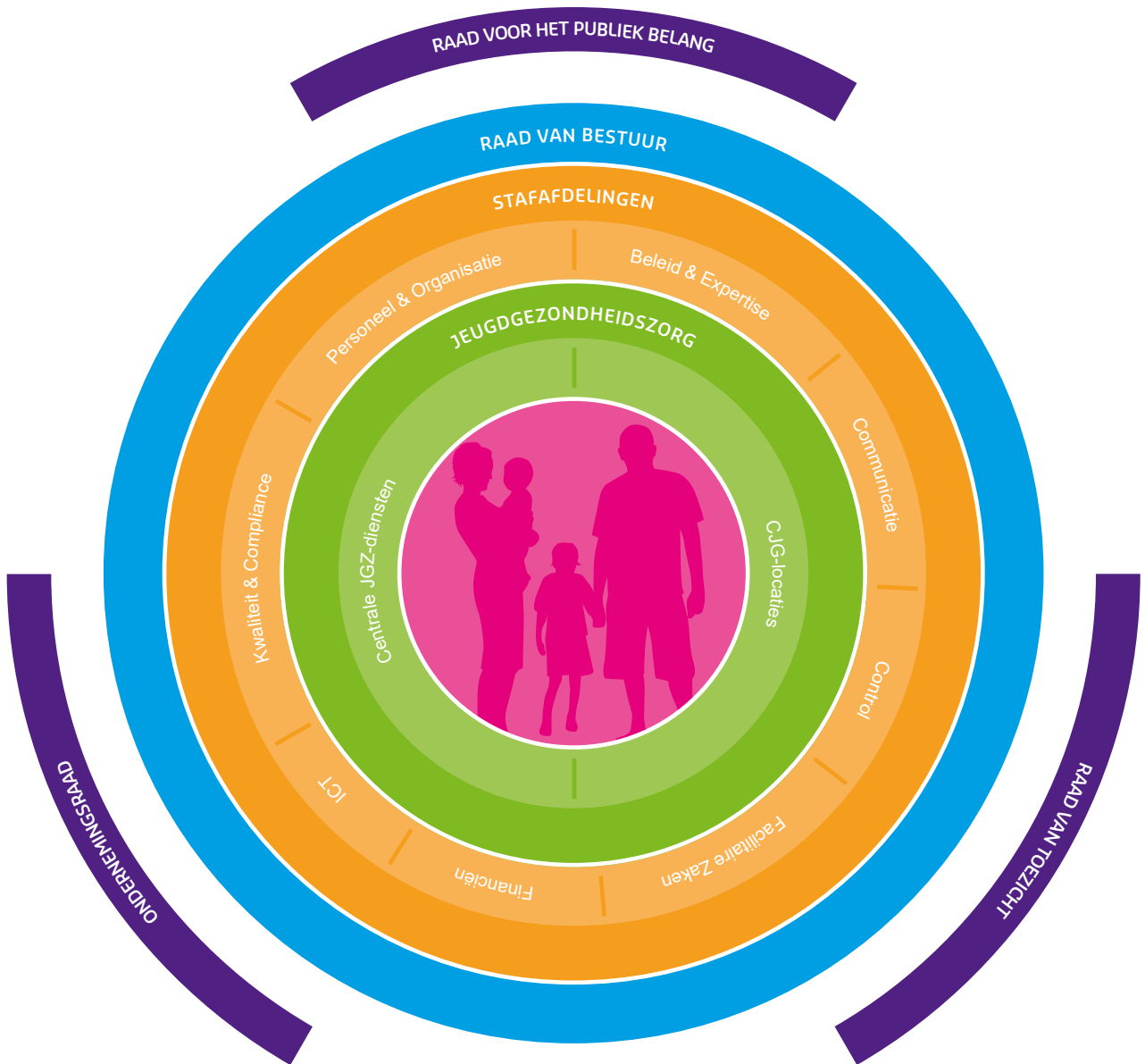
De samenstelling van de raad van bestuur in 2019:

- Hans Butselaar, voorzitter
- Pieter Stenger, lid

In 2019 zijn voorbereidingen getroffen voor een gewijzigd besturingsmodel voor 2020, inclusief aanpassing van de statuten.

1.3

Organogram

		Realisatie 2019	Realisatie 2018	Begroting/norm 2019
Klanten/afnemers				
Bereik contactmomenten 0 – 4 jaar		97,1%	97,5%	≥ 98,0%
Bereik contactmomenten 4 – 18 jaar		80,4%	96,4%	≥ 96,0%
Tijdigheid geplande consulten		97,1%	96,9%	≥ 96,0%
No show		11,6%	10,7%	≤ 9,5%
KTO-score opvoeders en jongeren*		7,7	7,5	≥ 7,5
STO-score**		-	-	≥ 7,0
Interne bedrijfsvoering				
Personeel: overhead t.o.v. totaal in %***		14,9%	15,0%	≤ 15,0%
Ziekteverzuim (12-maands gem.) in %		6,2%	6,0%	≤ 6,0%
waarvan langdurig verzuim in % ****		-	4,2%	≤ 3,5%
Ontwikkeling en innovatie				
(Toename) gebruik digitale kanalen (digitale klantcontacten vs telefonisch contact)		10,8%	-	≥ 10,0%
Differentiatie basispakket JGZ (cfr. CJG next)*****		-	-	Gerealiseerd
Financiën (€ x 1.000)				
Resultaat		€ 516	- € 276	€ 60
Liquiditeit; quick ratio		1,1	1,2	1,2
Solvabiliteit; EV / TV (streefratio 20%-40%)		19,1%	17,7%	17%
Omzet per fte (vast)		€ 105	€ 88	€ 89
Goed Neutraal Aandacht Risico				

* Klanttevredenheidsonderzoek is tot aan leeftijdscategorie consult groep 7.

** Stakeholdertevredenheidsonderzoek is uitgevoerd in 2019. Resultaten zijn kwalitatief en niet kwantitatief, zie paragraaf

*** De gemiddelde bezetting is niet meer opgenomen als prestatie-indicator. Ter informatie: in 2018 was deze 491. Dit jaar is deze 487.

****Dit jaar was uitsplitsing naar kort / lang verzuim niet mogelijk.

***** Differentiatie is niet kwantitatief te meten.

Het bereik voor de contactmomenten 4-18 jaar blijft dit jaar achter ten opzichte van de norm. In 2019 namen wij maatregelen om onze dienstverlening, rekening houdend met onze toekomstige ambitie, uitvoerbaar en ontwikkelbaar te houden. Dit heeft geleid tot een wijziging in het contactmomentenschema in de vorm van het anders aanbieden van het contactmoment voor groep 7 en het leggen van de prioriteit bij de eerste 1.000 dagen.

1.5.1 Landelijke ontwikkelingen

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft de laatste jaren een aantal actieprogramma's in het domein jeugd en volksgezondheid geïnitieerd. Wij zijn regionaal en lokaal, maar ook landelijk betrokken bij de uitwerking van deze programma's.

1.5.2 Kansrijke Start

Meer kinderen een kansrijke start, dat is het hoofddoel van het landelijke actieprogramma Kansrijke Start, dat in september 2018 door het ministerie van VWS is gelanceerd. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal om een goede start te kunnen maken. Het actieprogramma richt zich op extra ondersteuning voor kwetsbare gezinnen rondom bewust zwanger worden, een gezonde zwangerschap en veilig ouderschap. Een belangrijk element in het actieprogramma is een goede koppeling tussen het medische en het sociale domein inclusief de publieke gezondheid.

Vlak voor het zomerreces ontving de Tweede Kamer, na 9 maanden, de eerste voortgangsrapportage. Daaruit blijkt dat het begrip 'Kansrijke Start' meer is gaan leven in het land. Het programma heeft vooral een impuls gegeven aan de zorg voor kwetsbare (aanstaande) ouders.

Wij zijn betrokken bij het programma Stevige Start van de gemeente Rotterdam, om de al bestaande lokale coalitie verder vorm te geven naar het model van Kansrijke Start. Lokaal werken wij binnen alle CJG's nauw samen met verloskundigen- en kraamzorgpraktijken en is in alle gemeenten in het verzorgingsgebied ingezet op een nog betere aansluiting. De JGZ heeft een verbindende rol tussen het medische, sociale en publieke gezondheidsdomein. Het programma loopt door in 2020.

1.5.3 Zorg voor de Jeugd

Het actieprogramma Zorg voor de Jeugd heeft als hoofddoel de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar te verbeteren voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen. Het programma zet in op preventie en op verbinding met de sectoren die zwaardere jeugdhulp of -zorg bieden. De jeugdgezondheidszorg wordt genoemd als belangrijke partner in de aanpak van schoolverzuim.

Mede op basis van Zorg voor de Jeugd kozen de aangesloten gemeenten en wij ervoor een regionale ontwikkelagenda JGZ vast te stellen. Doelstelling van de agenda, die doorloopt tot 2020, is om in het gemeentelijk jeugd- en gezondheidsbeleid 'meer ruimte voor preventie' te creëren. Dat betekent een steviger rol voor de JGZ. De agenda vormt voor onze organisatie een basis om het programma CJG Next in samenspraak met gemeenten in te richten en zo een meer persoonlijke, aanbodgerichte en klantvriendelijker benadering van onze doelgroep te ontwikkelen.

1.5.4 Nationaal Preventieakkoord

De Rijksoverheid heeft een Nationaal Preventieakkoord gesloten. Door roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik aan te pakken kan de gezondheid van heel veel Nederlanders verbeteren. Wij zijn betrokken bij regionale programma's zoals Jongeren op Gezond Gewicht, de Gezonde school en de Gezonde schoolkantine. In ons werkgebied voeren wij ambtelijk en bestuurlijk gesprekken met GGD Rotterdam Rijnmond over de uitvoering van het akkoord.

1.5.5 Vaccinatiealliantie

Op 26 maart 2019 werd in Den Haag de startbijeenkomst gehouden van de Vaccinatiealliantie; een half jaar eerder introduceerde staatssecretaris Paul Blokhuis (VWS) in zijn kamerbrief Verder met Vaccineren deze samenwerking al.

De alliantie verbindt jeugdartsen en -verpleegkundigen, huisartsen, doktersassistenten, apothekers, communicatiedeskundigen, wetenschappers en beleidsmakers. De ambassadeurs van de Vaccinatiealliantie willen met hun activiteiten de kennis over vaccinatie - bij ouders en professionals - verbeteren en bijdragen aan een hogere vaccinatiegraad.

Samen met GGD Rotterdam Rijnmond besteedden wij aandacht aan deze actielijnen en we trekken erin samen op met gemeenten in de regio. Vanuit deze Rijnmondse alliantie wordt in de komende jaren verder gewerkt aan de te verwachten wijzigingen in het RVP en aan nieuwe vormen van beïnvloeding en publieksvoorlichting.

1.5.6 Alliantie Kinderarmoede

Publieke, private en maatschappelijke partijen hebben de handen in een geslagen om kinderarmoede in Nederland tegen te gaan. Ook wij ondertekenden de Alliantie Kinderarmoede Nederland. Meer dan 100 partners beloven in de Alliantie om een actieve en concrete bijdrage te leveren aan het gezamenlijke doel: in 2030 is geen kind in ons land meer onderhevig aan de effecten van armoede.

1.5.7 Health Deal I-JGZ

Versterken van de eigen kracht van de jeugdige en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin is een belangrijk doel van de JGZ. Om regie te kunnen voeren, is het van belang dat ouders kunnen beschikken over betrouwbare informatie over de groei en gezondheid van hun kind. Technologische ontwikkelingen bieden daartoe nieuwe kansen. Met de Health Deal 'I-JGZ' willen JGZ-organisaties, kennis- en netwerkinstellingen en softwareontwikkelaars samen met de overheid werken aan een geïntegreerde en gepersonaliseerde toepassing van digitale innovaties voor een gezonde jeugd. In 2019 hebben 24 partijen, waaronder wij, de VNG en Rijksoverheid de Health Deal ondertekend.

1.5.8 Bestuur

Ook op bestuurlijk niveau zijn wij actief betrokken bij diverse landelijke organisaties, zoals het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ), branchevereniging ActiZ en de Associatie voor de Jeugd. Hans Butselaar is vanuit zijn rol als voorzitter raad van bestuur sinds twee jaar bestuurslid van ActiZ Jeugd. Hierdoor zijn wij als landelijke gesprekspartner en ervaringsdeskundige betrokken bij de uitwerking van het landelijk Preventieakkoord en de door VWS gelanceerde landelijke actieprogramma's. Ook is Hans Butselaar op bestuurlijk niveau actief in de Associatie voor de Jeugd. Op 16 april 2019 organiseerden de Associatie voor de Jeugd, het NCJ, GGD GHOR Nederland en ActiZ Jeugd in gezamenlijkheid een uniek innovatie-event voor het gehele jeugddomein onder de titel Samen Toekomst Maken. Een succesvol evenement dat meer dan 600 bezoekers trok naar de Fabrique in Utrecht. In 2020 krijgt dit initiatief een vervolg.

1.6.1 CJG Next

Met ons programma CJG Next ontwikkelen wij een gedifferentieerd en gepersonaliseerd basispakket JGZ. Een pakket dat past bij de individuele behoeften van klanten, met aanbod op een voor hen geschikt moment, in een passende vorm en in de toekomst ook door de (soort) professional die zij zelf willen. We maken gebruik van hedendaagse technologische middelen en waarborgen de kwaliteit van onze dienstverlening. In 2019 ondernamen wij verschillende acties. Zo werkten wij aan ons kader verantwoorde zorg, gaven wij verder vorm aan onze nieuwe signalerings- en taxatiemethodiek en zetten wij stappen in de ontwikkeling van klantgericht aanbod per doelgroep.

Ontwikkeling klantgericht aanbod per doelgroep

Meer klantgericht vormgeven van onze dienstverlening lukt alleen door in gesprek te gaan met de verschillende doelgroepen. Wat zijn hun wensen en behoeften? We gaan uit van vier groepen: 0-12 maanden, 1-4 jaar, 4-12 jaar en 12+. Startend met de doelgroep 12+, doorliepen we voor elke doelgroep een traject.

De ontwikkelgroep, die bestaat uit professionals uit de uitvoering, startte met klantinterviews. Op basis van de bevindingen dachten zij volgens de methodiek Design Thinking na over alternatief aanbod. Wat is de belevingswereld, wat zijn de drijfveren, waar zien we deze drijfveren ook terug in de maatschappij en wat maakt dat ontwikkelingen of evenementen aansluiten bij deze doelgroep? En: hoe kun je die succesfactoren vertalen naar ons aanbod? Daarnaast keken we aan de hand van klantprofielen naar onze huidige dienstverlening. We stelden klantreizen (customer journeys) op en keken waar we deze klantgericht kunnen verbeteren.

Het resultaat is een advies per doelgroep, op basis waarvan de organisatie beslissingen kan nemen over de ontwikkelrichting van het basisaanbod. Als volgende stap werken we de verschillende onderdelen in de adviezen zodanig uit dat ze aansluiten bij het Kader verantwoorde zorg en passen in de taxatiemethodiek. Daarbij staat voorop dat preventie en vroegsignalering optimaal gewaarborgd blijven.

De adviezen zijn verwerkt in een overkoepelende planning die in elk geval doorloopt tot eind 2021. We starten met de ontwikkeling van een alternatief voor het tweede consult binnen het basisonderwijs, het tweede consult op het voortgezet onderwijs en een eHealth-consult voor de leeftijd

van 8 maanden. Dit willen we doen in co-creatie met onze klanten, de gemeenten en bijvoorbeeld scholen.

Designweek CJG Next

Wij hebben de ambitie om met onze dienstverlening binnen het basispakket optimaal aan te sluiten bij de wensen en behoeften van de klant. Daarom organiseerden wij van 6 tot en met 9 mei de Designweek CJG Next. Tijdens deze week gingen we in co-creatie met ongeveer 30 uitvoerend professionals, in drie multidisciplinaire teams aan de slag om tot een advies te komen voor de doelgroepen 0-1 jaar, 1-4 jaar en 4-12 jaar. Dit deden wij aan de hand van een strak stappenplan en op basis van klantinterviews en creatieve werkvormen. De designweek gaf veel energie en focus op de toekomst, en leidde tot mooie resultaten die in 2019 zijn verwerkt in projecten die in de toekomst worden uitgewerkt.

Onze weg naar een vernieuwd basispakket JGZ brengt veranderingen mee die ook onze klanten en partners in 2019 konden merken. Een greep uit de ontwikkelingen:

- **Geboorteconsult**

Ons eerste contact na de geboorte, het geboorteccontactmoment, namen wij onder de loep. We werken nu met het geboorteconsult: in de eerste of tweede week na de geboorte neemt de jeugdverpleegkundige contact op met de ouders van de pasgeboren baby. Zij stemt het geboorteconsult met hen af: bij een eerste kind komt ze op bezoek, bij een tweede of volgende kind kijken ze samen wat voor afspraak het best bij dit gezin past. De jeugdverpleegkundige kan langskomen, een afspraak maken voor op het CJG of bellen.

- **Ruimere openingstijden**

In lijn met de ontwikkelingen binnen CJG Next, zijn we op steeds meer locaties op specifieke dagen langer open. Dit biedt ouders die hieraan behoefte hebben de mogelijkheid om op een ander tijdstip een afspraak met ons te maken of bij ons binnen te lopen. Een goed voorbeeld van een locatie waar wij al werken volgens ruimere openingstijden is onze nieuwste Rotterdamse locatie CJG Centrum (zie paragraaf 6.2.5). Ouders reageren hier positief op.

- **Consult tweede klas voortgezet onderwijs**

Sinds de start van schooljaar 2019-2020 nodigen wij leerlingen in de tweede klas van het voortgezet onderwijs uit voor een contactmoment. Eerder was dit in de brugklas. Wij doen dit omdat onderzoek onder jongeren aantoont dat in de tweede klas preventieve voorlichting het best aansluit op de behoefte en ontwikkeling van jongeren. Een tweede contactmoment op het voortgezet onderwijs is in ontwikkeling.

Kader verantwoorde zorg

Welke zorg moet de JGZ minimaal bieden om te waarborgen dat iedere jeugdige verantwoorde zorg krijgt? Daarin geeft het Kader verantwoorde zorg (KVZ) inzicht. Het helpt professionals, ouders en jeugdigen om contactmomenten op maat samen te stellen, van goede kwaliteit en passend bij de situatie van het gezin. Het is gebaseerd op het Landelijk Professioneel Kader (LPK), het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en de richtlijnen. Daarbij is gekeken in hoeverre leeftijdsindicaties binnen de richtlijnen, die gebaseerd zijn op de van oudsher vaststaande contactmomenten, flexibeler geïnterpreteerd kunnen worden. Daarnaast is de expertise van jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen leidend geweest om minima vast te stellen die niet direct te herleiden zijn uit de richtlijnen.

Vernieuwde signalerings- en taxatiemethodiek

Het huidige Ernsttaxatiemodel (ETM) blijkt in de praktijk niet altijd eenduidig te worden ingezet, bijvoorbeeld omdat het instrument ruimte biedt voor subjectieve interpretatie van de professional. Daarnaast komt uit onderzoeken van onze organisatie en OBI Gemeente Rotterdam naar voren dat de professional binnen het ETM weinig ruimte ervaart voor de beschermende factoren (naast de risicofactoren). Ook is onvoldoende duidelijk waarvoor dit instrument wordt gebruikt.

Daarom werken wij aan onze vernieuwde signalerings- en taxatiemethodiek. Het is een hulpmiddel voor de professional. Met de methodiek kan een inschatting worden gemaakt van hoe het gaat met de ontwikkeling van de jeugdige in relatie tot zijn opgroeisituatie. Ook is het een hulpmiddel om het proces dat volgt op ons basisaanbod te bepalen. De methodiek faciliteert de samenwerking tussen professionals, ouders en jeugdigen waarbij de eigen kracht wordt versterkt. Het draagt bij aan een uniforme werkwijze, waarbij de professional zo objectief mogelijk handelt. Op beleidsniveau levert de methodiek betrouwbare informatie voor management en opdrachtgevers over onder andere de ondersteunings- en zorgbehoefte van de jeugdigen en gezinnen in de wijk of gemeente. Het Schotse gedachtegoed *Getting it right for every child* is een inspiratiebron voor de vernieuwde signalerings- en taxatiemethodiek.

Afgelopen jaar heeft het ontwerp van de methodiek meer vorm gekregen. Het betreft een circulair proces dat onder andere is geïnspireerd op handelingsgerichte diagnostiek. Naast de inhoudelijke uitwerking vond een intensieve inhoudelijke exercitie plaats met betrekking tot de beschermende- en risicofactoren. Deze elementen toevoegen aan de methodiek maakt onze signalerings- en taxatiemethodiek uniek.

Voortschrijdend inzicht is dat het van toegevoegde waarde is als eenheid van taal en waarden bestaat binnen de JGZ en in de keten. We hebben gemerkt dat andere JGZ-organisaties met soortgelijke trajecten bezig zijn en zijn daarom een samenwerking gestart. Daarnaast zijn we in gesprek met het NCJ, over de toekomstbestendigheid van onze vernieuwde methodiek. We werkten concreet aan praatplaten die professionals en ouders ondersteunen om het gesprek te kunnen voeren, waarbij het welzijn van het kind centraal staat vanuit een brede blik die is gebaseerd op het Common Assessment Framework (CAF).

We kijken ernaar uit om met de uitvoerend professionals ervaring op te doen in de toepasbaarheid van de vernieuwde methodiek in de praktijk. Vanaf het tweede kwartaal 2020 doen we daarom een pilot van een half jaar op twee locaties. Toetsen van de ontwikkelde praatplaat is hiervan een onderdeel.

1.6.2 Onderweg naar de veranderende dienstverlening

Gelijktijdig met de ontwikkeling van onze nieuwe dienstverlening, ervaren we dit jaar op een aantal locaties uitdagingen in het volledig uitvoeren van onze dienstverlening. Door de krapte op de arbeidsmarkt hadden we vrijwel het gehele jaar gemiddeld zo'n 10% vacatures in ons artsbestand. In onze dienstverlening merken we daarnaast dat we meer - en langer - overbruggingszorg moeten bieden, mede veroorzaakt door de lange wachtlijsten voor klanten voor de wijkteams en de zwaardere jeugdhulp en jeugdzorg. Ook zien we dat ouders en kinderen minder gebruik willen maken van de 'traditionele' contactmomenten. Daarentegen zien wij een toename in de vraag naar maatwerk contactmomenten.

We hebben maatregelen genomen om in de huidige situatie, en rekening houdend met onze toekomstige ambitie, onze dienstverlening uitvoerbaar en ontwikkelbaar te houden. Onze opdrachtgevers, samenwerkingspartners en de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) zijn op de hoogte gebracht van de opgelopen achterstanden, de risico's die zich daarin voordoen en de maatregelen die we daarvoor hebben getroffen.

De tijdelijke maatregelen omvatten een aantal wijzigingen in het contactmomentenschema voor schoolgaande kinderen in het schooljaar 2019-2020. We hebben ervoor gekozen maatregelen te treffen die vooruitlopen op de implementatie van onze nieuwe dienstverlening na 2020 (CJG Next), zodat we nu al een moderner en daarmee toekomstbestendig pakket creëren. We voegen bijvoorbeeld vooruitlopend op het nieuwe, door het RIVM geadviseerde vaccinatieschema, twee contactmomenten samen.

Met de IGJ is besproken dat de maatregelen die zijn genomen betekenen dat we tijdelijk niet conform het LPK werken. Ook bespraken we de wijze waarop er wordt toegezien dat een juiste risico-inschatting wordt geborgd en er ruimte is om signalen voor 'zorggezinners' spoedig op te kunnen pakken. Uitgangspunten bij deze maatregelen zijn: de klant in de regie, binnen een kwalitatief goed en gedifferentieerd basisaanbod. Onze ambitie is om in het eerste kwartaal van 2020 onze achterstanden te hebben weggewerkt en de tijdigheid van zorg overal weer op orde te hebben. In het derde kwartaal van 2020 willen we onze dienstverlening weer in lijn met het LPK ingericht hebben. We blijven overigens in deze periode investeren in samenwerking met voorschoolse voorzieningen, het onderwijs en de partners in het sociaal domein.

1.6.3 Afrekeningsystematiek veranderende dienstverlening

In de subsidieverlening voor het basispakket JGZ is vastgelegd dat afrekening jaarlijks plaatsvindt op basis van productie. Dit is de realisatie van een vaststaand schema van contactmomenten, genormeerd op een realisatie van minimaal 95%. Zoals u hierboven al kon lezen, is onze dienstverlening aan het veranderen. Deze flexibilisering is onderdeel van de gezamenlijke ambities die zijn vastgelegd in de regionale ontwikkelagenda JGZ en werken wij uit in ons programma CJG Next. Een andere invulling van het traditionele contactmomentenschema leidt ertoe dat we in steeds mindere mate voldoen aan de vastgestelde normering in de afrekeningsystematiek.

Conform het besluit in de raad voor het publiek belang van 13 december 2018 pasten wij in het jaar 2018 een afwijken-de afrekeningsystematiek toe, op het bereikcijfer. Daarbij was ook de wens geformuleerd een nieuwe structureel passende afrekeningsystematiek op te zetten. Deze ambitie hebben we nog niet kunnen waarmaken.

Om wederom een onwenselijke situatie te voorkomen, hebben wij in samenspraak met de gemeenten voor 2019 (en 2020) de afrekeningsystematiek aangepast.

- We laten het percentage 'Kinderen in beeld' van toepassing zijn als bereikcijfer, zoals dit de afgelopen jaren in onze periodieke verantwoordingen steeds is gerapporteerd.
- Wij handhaven de norm van realisatie van 95%, inclusief terugbetaling en de clausule van geen compensatie boven de 100%.

In de vergadering van de raad voor het publiek belang van 5 december 2019 heeft definitieve positieve besluitvorming plaatsgevonden hierover.

1.6.4 Digitaal en telefonisch klantcontact

Passend bij de visie van CJG Next werken wij toe naar een toekomstbestendig contactcentrum waarin alle telefonische en digitale communicatiestromen zijn gebundeld en waar wij de dialoog met ouders, verzorgers en jongeren laagdrempeliger maken. Sinds mei 2019 zijn wij bereikbaar op een nieuw, centraal telefoonnummer: 088 - 20 10 000. We merken dat dit nummer grootschalig wordt gebruikt. De overgang van de oude telefoonnummers naar dit nieuwe nummer verliep geruisloos. Daarnaast zien we een forse toename in whatsappcontact. Inmiddels gaat ruim 10% van het contactvolume met Service & Contact via onze digitale kanalen (zie ook de score in de Balanced Scorecard).

Opmerkelijk dit jaar is de groei ten opzichte van voorgaande jaren in het aantal contacten, zowel telefonisch als digitaal. Dit kan een gevolg zijn van een verbeterde bereikbaarheid, meerdere dialoogvormen zoals WhatsApp en chat, centrale communicatie (één centraal nummer, één website, één contactpagina), maar het kan ook te maken hebben met de wachttijden bij andere zorgaanbieders.

Pilot 24/7 bereikbaarheid JGZ

Wij participeren in een innovatieplatform waarin alle partijen samenwerken rondom het thema bereikbaarheid. In 2020 doen we daarvoor mee aan een pilot: 24/7 bereikbaarheid JGZ. We zien een landelijke toename van vragen in de avond, het weekend en 's nachts. Tijdens de pilot zullen ouders en jongeren die buiten onze openingstijden contact opnemen worden doorgeleid naar een externe partij die onze telefonische oproepen en chatvragen beantwoordt.

1.6.5 Rijksvaccinatieprogramma

In Nederland zijn wij een van de organisaties die het RVP uitvoeren. De vaccinaties beschermen kinderen tegen twaalf ernstige infectieziekten die vaak zeer besmettelijk zijn en vooral bij jonge kinderen ernstige gevolgen kunnen hebben. Wij vaccineren alle kinderen tot 4 jaar op het consultatiebureau. Voor kinderen van 9 jaar en ouder organiseren wij twee keer per jaar, in het voor- en najaar, vaccinatiedagen.

Inhaalcampagne meningokokken typen A, C, W en Y

Meningokokkenziekte is een infectieziekte die veroorzaakt wordt door een bacterie, de meningokok. Deze ziekte kan hersenvliesontsteking of bloedvergiftiging veroorzaken. Er zijn verschillende typen meningokokken. Sinds 2005 zien we in Nederland een snelle toename van type W, die met name jongeren treft. Bij hen is de kans op overlijden door de ziekte bovendien het grootst.

Daarom is er een uitbraakmaatregel gestart. Sinds het najaar van 2018 nodigden wij alle jongeren geboren tussen 2001 en 2005 uit voor een MenACWY-vaccinatie. Zij werden tot medio 2019 in drie groepen opgeroepen. Wie de vaccinatie niet had gehaald en hem toch wilde, was welkom bij de volgende groep(en) of tijdens onze reguliere vaccinatiedagen in het najaar van 2019.

Voor deze campagne organiseerden wij extra én langere vaccinatiedagen. We zijn daarvoor een samenwerkingsverband aangegaan met het Erasmus MC. Met de afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg stelden we een *studententeam Vaccinaties* samen. De studenten kregen een gedegen voorbereiding en vaccineren sindsdien tijdens onze vaccinatiedagen. Deze bijbaan past zeer goed bij de doelstellingen van de huidige opleiding tot arts. Bijkomend voordeel is dat de toekomstige artsen gelijk kennis kunnen maken met de JGZ. Mogelijk breiden wij in de toekomst de werkzaamheden van deze studenten verder uit.

HPV-vaccinatie voor niet-gevaccineerden

Meisjes worden in het jaar dat zij 13 worden uitgenodigd voor hun eerste van twee HPV-vaccinaties; de vaccinaties tegen het virus dat onder meer baarmoederhalskanker kan veroorzaken. De landelijke vaccinatiegraad voor HPV is al jaren laag. Daarom nodigden wij in het najaar van 2019 de 16- en 17-jarige meisjes die de HPV-vaccinaties nog niet hadden gehad, actief opnieuw uit om de prikken alsnog te halen. Ze konden daarvoor terecht op de vaccinatiedagen.

Kinkhoestvaccinatie voor zwangeren

Sinds 16 december 2019 kunnen vrouwen die in Nederland wonen bij ons gratis een prik tegen kinkhoest halen als zij

22 weken of langer zwanger zijn. Ze beschermen daarmee zichzelf en hun baby: de zwangere krijgt zelf geen kinkhoest én draagt via de placenta antistoffen over naar haar baby. Zo is de baby de eerste maanden na de geboorte beschermd tegen deze ziekte.

De laatste maanden van 2019 stonden voor ons in het teken van alle voorbereidingen voor deze voor ons nieuwe vaccinatie. De startperiode verwachtten we extra drukte, omdat iedereen tussen 22 weken en het eind van de zwangerschap de prik kon komen halen. We begonnen daarom met speciale inloopsprekuren verdeeld over verschillende locaties. In de eerste weken bezochten al ruim 1200 zwangeren dit inloopsprekuren.

Klanttevredenheidsonderzoek vaccinatiedagen

In 2019 nodigden wij in totaal bijna 100.000 kinderen uit voor onze vaccinatiedagen:

- 19.033 9-jarigen voor de vaccinaties tegen difterie, tetanus, polio, bof, mazelen en rodehond;
- 20.758 pubermeisjes voor de vaccinatie tegen HPV, het virus dat baarmoederhalskanker kan veroorzaken;
- 57.177 jongeren voor de prik tegen meningokokken typen A, C, W en Y.

Extern onderzoeksbureau Choice onderzocht hoe tevreden de bezoekers waren over onze vaccinatiedagen in september en oktober. Ons klanttevredenheidsonderzoek werd ingevuld door 295 ouders en 542 jongeren. Na de prik, op weg naar de uitgang van onze vaccinatie locaties, beantwoordden zij vragen over de uitnodiging, sfeer en bereikbaarheid van de locatie, en de wachttijd. Gemiddeld duurt wachten op de prik maximaal 10 minuten; 41% van de respondenten gaf zelfs aan binnen 5 minuten geholpen te zijn.

De vaccinatiedagen plannen wij zorgvuldig en we doen er ons best voor ze goed te laten verlopen. Wij zijn er dan ook trots op dat de ondervraagden bijna allemaal (zeer) tevreden zijn over de verschillende onderwerpen. Ook de verbeterpunten nemen wij serieus. Zo kregen wij het signaal dat niet bij alle vaccinatie locaties duidelijk was dat parkeren gratis is. Bij de volgende vaccinatieronde, in het voorjaar van 2020, zullen we hierover helderder communiceren.

1.6.6 Nieuwe en vernieuwende CJG-locatie

In aanwezigheid van een grote groep genodigden en CJG-professionals verklaarde de Rotterdamse wethouder Judith Bokhove maandag 7 oktober 2019 onze nieuwste CJG-locatie officieel voor geopend. CJG Centrum is een gastvrije, laagdrempelige en innovatieve ontmoetingsplek

in hartje Rotterdam, op de tweede etage van de Centrale Bibliotheek. Iedereen is hier welkom; ook ouders en verzorgers buiten ons verzorgingsgebied.

Bij CJG Centrum is er ruimte voor innovaties en nieuwe initiatieven, zoals een uniek weeg- en meetstation dat klanten zelf kunnen gebruiken. Met hun DigiD zetten zij vervolgens zelf eenvoudig de meetresultaten in het digitale dossier van hun kind. Ook werken wij hier nauw samen met de bibliotheek om gezamenlijk de taalontwikkeling bij kinderen te bevorderen.

1.6.7 Stakeholdersonderzoek (STO) 2019

In 2019 onderzochten wij, net als in 2016, hoe onze stakeholders de samenwerking met ons hebben ervaren en welke verbeteringen zij zien. Het onderzoek bestond uit 13 interviews en 79 online ingevulde vragenlijsten (respons 16%). De respondenten komen van de gemeenten, uit welzijn, zorg en onderwijs.

Onze stakeholders zien ons als een deskundige, gelijkwaardige en betrokken partner die veel maatschappelijke meerwaarde biedt en breed bekend is. Van de respondenten is 82% positief en 1 op de 10 beveelt contact en samenwerking met ons proactief aan bij collega's en partners (2016: 11%). Ten opzichte van 2016 zijn duidelijke stappen gezet op het gebied van zichtbaarheid, samenwerking en voorloplopen in de JGZ.

Stakeholders over onze organisatie

- “De samenwerking komt op mij over als een geoliede machine. Het CJG is niet handelingsverlegen.”
- “CJG moet de verbindende netwerkrol om alle zorg bij elkaar te brengen aanzwengelen, zoals kansrijke start. Daar zijn nog stappen in te maken.”
- “Als we iets nodig hebben denken wij vaak als eerste aan het CJG, omdat ze deze voorbeeldrol hebben en de voortrekkersrol graag op zich nemen.”

Uit het onderzoek blijkt dat onze stakeholders herkennen dat wij werken aan professionalisering, maar - mede door de krapte op de arbeidsmarkt - ging dit wel enigszins ten koste van de flexibiliteit en de proactiviteit. Stakeholders zien voor het CJG een sleutelpositie binnen het domein weggelegd. Een positie die wij de komende jaren nog sterker in kunnen vullen dan wij nu al doen, onder meer door nog duidelijker over te brengen waar het Centrum voor Jeugd en Gezin voor staat, wie wij zijn en wat wij kunnen betekenen.

1.6.8 Gegevens voor contactmomenten basis- en voortgezet onderwijs

Om onze contactmomenten op scholen uit te voeren, hebben wij de gegevens van leerlingen nodig. Door de komst van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in 2018 en de terughoudendheid van scholen om persoonsgegevens te delen, is krijgen van deze gegevens voor ons complex. Met name op het voortgezet onderwijs.

De juiste gegevens in onze applicatie van het digitaal Kinddossier (Kidos) krijgen, van waaruit de leerlingen kunnen worden uitgenodigd voor een consult, is een arbeidsintensief proces waarbij diverse partijen betrokken zijn. De scholen leveren alle gegevens aan bij DUO/BRON. Dit wordt doorgezet naar een systeem van GGD GHOR. Op basis van de beschikbaar gestelde gegevens vanuit dit systeem hebben wij een koppeling gerealiseerd waarmee wij op maat gemaakte lijsten kunnen maken die via een interface worden ingelezen in ons digitaal Kinddossier systeem.

• Basisonderwijs

Van de basisscholen hebben wij leerlinglijsten nodig om te bepalen welk kind door welke CJG-locatie moet worden opgeroepen. Het komt voor dat kinderen in een andere gemeente of wijk naar school gaan dan waar ze wonen. We maken gebruik van gegevens vanuit DUO, waarbij we inzicht hebben in welke kinderen op welke locatie in welke klas zitten in ons verzorgingsgebied.

• Voortgezet onderwijs (VO)

Voor het voortgezet onderwijs ontvangen wij ook alle leerlinggegevens via DUO. In tegenstelling tot het basisonderwijs is hier een wet van kracht die bepaalt dat voor de VO-scholen geen klassenaanduiding gegeven mag worden. Hier houden de scholen zich aan. Naast dat wij geen klassenaanduiding ontvangen, krijgen we van de meeste scholen alleen informatie over de hoofdlocatie van leerlingen en niet van dependances/satellietlocaties.

Voor schooljaar 2019-2020 hebben wij aan de jeugdverpleegkundige of CJG-manager gevraagd om langs alle VO-scholen te gaan om de ontbrekende gegevens aan te vullen. Dit is een zeer arbeidsintensief traject. Voor sommige scholen is dit bovendien niet altijd makkelijk te bewerkstelligen. Echter, deze omslachtige methode heeft wel het meeste effect.

Met de kennis van de afgelopen jaren en de wetenschap dat we niet alle gegevens vanuit DUO/BRON ontvangen, zullen we het proces voor schooljaar 2020-2021 optimaliseren. We richten ons erop alle VO-leerlingen zo volledig en efficiënt mogelijk, met alle gewenste informatie, in beeld hebben.

1.6.9 Beleidsadvisering

Beleidsadvisering gaat over advisering richting de gemeenten waarvoor wij werken. We adviseren op basis van inhoudelijke, kwantitatieve en kwalitatieve rapporten, waaronder ook trendanalyses. In 2018 richtten wij een proces in om op systematische wijze signalen op te halen uit de praktijk. In januari 2019 verscheen een factsheet met de resultaten van deze nieuwe werkwijze. Zowel de belangrijkste signalen voor de verschillende gemeenten als voor onze organisatie als geheel zijn hierop beschreven.

Op basis van de CJG-brede signalen kozen de gemeenten gezamenlijk het thema voor de volgende beleidsadviesnota: Ouderschap en opvoeding. Deze beleidsadviesnota verscheen eind 2019. Daarnaast is in 2019 de werkwijze 'Signalen ophalen' doorontwikkeld. Er is een training gemaakt en diverse CJG-professionals zijn getraind in het uitvoeren en borgen van dit proces. De signalen die onze professionals momenteel verzamelen, worden in 2020 gepresenteerd op een nieuwe factsheet.

1.6.10 Aanvullend Preventief Pakket (APP)

Naast het basispakket JGZ dat de veertien gemeenten uit ons werkgebied regionaal afnemen, kan elke gemeente putten uit ons aanvullend preventief pakket (APP). Het aanbod verschilt per gemeente, afhankelijk van lokaal beleid, en zetten wij in voor een gebiedsgerichte aanpak. Ons APP bevat preventieve aanvullende producten die deels onder de Jeugdwet worden uitgevoerd. Naast producten die wij bieden aan ouders en jeugdigen, bevat het APP ook diensten zoals specifieke functies of professionals. Een externe vertrouwenspersoon jeugd kan bijvoorbeeld jeugdigen en ouders ondersteunen bij klachten over schoolpersoneel, een orthopedagoog kan worden ingezet bij complexe vragen over opvoeden en opgroeien of onze professionals kunnen ondersteunen bij opzetten van een multidisciplinaire ketenaanpak.

Gemeenten in ons werkgebied kiezen, in lijn met een jaar eerder, steeds vaker voor de inzet van preventieve programma's in het sociaal domein. Dit leidt tot snellere en meer laagdrempelige ondersteuning, zodat ingezet wordt op normaliseren en demedicaliseren. Een overzicht van ons volledige producten- en dienstenaanbod vindt u op cjpgrijnmond.nl/productenboek2020.

1.6.11 Samenwerken tegen schoolverzuim

Uit cijfers blijkt dat schoolverzuim in ons werkgebied een groot probleem is. Daarom namen wij, vanuit de Rotterdamse werkgroep Versterking van het Ondersteuningsteam op School, het voortouw om een integrale Preventieve Aanpak Terugdringen Schoolverzuim (PATS) te ontwikkelen. Deze aanpak is gebaseerd op de landelijke interventie M@ZL en is toegespitst op de situatie binnen CJG Rijnmond.

Wat is PATS?

PATS is een gestructureerde aanpak van signaleren, bereiken, adviseren en begeleiden van de ziekgemelde leerling, waarbij de partijen binnen het ondersteuningsteam intensief samenwerken onder regie van de zorg- of de ondersteuningscoördinator. Deze partijen zijn onder andere de leerplichtambtenaar, de schoolmaatschappelijk werker, de jeugdverpleegkundige en veelal de begeleider passend onderwijs en de Koersconsulent.

Samengevat zet PATS in op vroegsignalering van leerlingen die zorgwekkend schoolziekteverzuim vertonen. We stimuleren gesprekken tussen de mentor, de leerling en ouders. Ook bevorderen we een integrale samenwerking in het ondersteuningsteam, waardoor passende ondersteuning geboden wordt om de leerling zo snel mogelijk volledig onderwijs te laten volgen.

Wat zijn de resultaten?

In schooljaar 2018-2019 startten wij op een aantal scholen met een pilot PATS. Op basis van de positieve eerste resultaten, werken wij inmiddels op 24 scholen verdeeld over Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen, volgens deze aanpak. De eerste zichtbare resultaten zijn:

- Ziekteverzuim meer in beeld;
- School gaat zelf eerst in gesprek en onderneemt acties;
- Snellere signalering verzuim;
- Eenduidige werkwijze en duidelijke richtlijnen;
- Kortere lijnen met alle betrokkenen;
- Samenwerking tussen school en CJG is verbeterd.
- De training gespreksvoering wordt gemiddeld beoordeeld met een 8.

Praktijkvoorbeeld PATS

Mirjam, een meisje van 13 jaar, zit in vwo 1. Ze blijft steeds vaker thuis, omdat ze geen kleding op haar huid kan verdragen. Ze is extreem gevoelig voor dit soort prikkels. De jeugdarts komt erachter dat er faalangstproblematiek speelt, zich uitend in lichamelijke klachten bij een hoog sensitief en hoogbegaafd meisje. Moeder geeft aan dat de rek in het gezin eruit is, want dit speelt al jaren. Maar nu ze op de middelbare school is gestart, ontspoot het. De jeugdarts zoekt naar een geschikte plek voor psychodiagnostiek en gezinstherapie en stemt af met het revalidatiecentrum om te werken aan de prikkelverwerking. Samen maken ze een plan voor re-integratie op school en de jeugdarts geeft uitleg op school.

1.6.12 Databank effectieve jeugdinterventies NJI

Wij hebben het voornemen in de nabije toekomst PATS fasegewijs te implementeren in het PO en het MBO. Daarnaast werken wij, in samenwerking met het NCJ, toe naar een plaatsing in de databank voor effectieve jeugdinterventies van het NJI.

1.7.1 Organisatieontwikkeling

Veranderingen in onze omgeving en andere behoeften bij onze klanten, vragen om een andere manier van werken. Met ons programma CJG Next geven wij hieraan invulling. In 2019 gaven wij verder vorm aan de veranderingen in aanbod en werkwijze. Dat draait niet alleen om invoeren van nieuwe producten en methodieken, maar gaat ook over daadwerkelijk denken vanuit de klant. Continu voor de klant passende dienstverlening bieden vraagt om een wendbare organisatie en flexibele professionals.

1.7.2 CJG PRO: professional van de toekomst

Eind 2019 zijn wij gestart met een nieuw project, gericht op de menskant van CJG Next: CJG PRO (professional van de toekomst). Hierin werken wij aan een profiel van de professional van de toekomst. Wat doet de professional (taken, functie, onderlinge verhouding)? Hoe doet de professional dit (competenties, samenwerking, eigenaarschap)? En hoe kan de organisatie de professional hierin faciliteren (leiderschap, besluitvorming, wijze van roosteren)? De afdeling HRM levert een belangrijke bijdrage in de begeleiding van dit proces, op individueel en groepsniveau.

Passend bij dit project maakten we de keuze om met de zogeheten Pluis/Niet Pluis-methodiek een deel van het werk anders te beleggen: enkele taken van jeugdartsen beleggen we bij jeugdverpleegkundigen. In 2020 gaan wij hiermee met een voorlopersgroep van start.

1.7.3 Medewerkertevredenheid

In 2019 onderzochten we met een grootschalig medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) hoe tevreden onze medewerkers zijn. De algemene medewerkertevredenheid krijgt rapportcijfer 7,3. Dat is stabiel ten opzichte van het voorgaande onderzoek in 2016. Onze medewerkers ervaren een hoge mate van bevlogenheid en zijn tevreden over de inhoud van het werk, hun zelfstandigheid, de samenwerking, het leiderschap van de direct leidinggevende en de arbeidsomstandigheden. Werkdruk, resultaatgerichtheid en communicatie zijn de belangrijkste verbeterdomeinen. De uitkomsten van het MTO namen wij mee in de nieuwe koers van de organisatie; wij vinden het belangrijk dat de stem van onze medewerkers doorklinkt in de (door)ontwikkeling van de organisatie.

1.7.4 Werving, selectie en behouden van medewerkers

De werving en selectie van nieuwe medewerkers wordt voor ons merkbaar lastiger. Er is maatschappelijk macro gezien een tekort aan goed gekwalificeerd zorgpersoneel en dat zal de komende jaren steeds groter worden. Met name voor de functies van jeugdarts en jeugdverpleegkundige zien wij een groeiend probleem. Omdat potentiële kandidaten ons moeten kunnen vinden, vergrootten wij onze zichtbaarheid door deelname aan diverse beurzen en evenementen. Ook verstevigden wij onze online zichtbaarheid.

Daarnaast zetten wij een beweging in om structurele tekorten op te lossen. Dit doen we door met diverse initiatieven taken slimmer te verdelen tussen de verschillende functies. Ook kijken we hoe we medewerkers aan ons kunnen binden. De uitkomsten van het MTO en exitinterviews geven daarin richting.

1.7.5 Duurzame inzetbaarheid

Wij stimuleren dat onze medewerkers duurzaam inzetbaar zijn en zetten daarbij in op bevlogenheid, vitaliteit en ontwikkeling. Om medewerkers bewust te maken van het belang van duurzame inzetbaarheid en ze handvatten te geven om hun eigen inzetbaarheid te verbeteren, startten wij een programma. Dit ging in de loop van 2019 steeds meer leven en we zagen een toename van preventieve interventies.

Investeren in de verdere opleiding van onze medewerkers, hoort bij duurzame inzetbaarheid. Naast aandacht voor kwalitatief hoogstaande vakspecifieke opleidingen, besteedden wij in 2019 aandacht aan persoonlijke ontwikkeling. Een nieuw platform met diverse e-learnings over persoonlijke effectiviteit, balans en digitale vaardigheden ondersteunt daarbij. Ook bieden wij intervisie en coaching aan individuen en teams. In 2020 zetten wij ons duurzame inzetbaarheidsprogramma voort.

Wij geloven erin dat duurzame inzetbaarheid verzuim kan voorkomen. Het ziekteverzuim binnen onze organisatie blijft echter een punt van aandacht: net als in voorgaande jaren, was het in 2019 rond de 6%. Zorg blijft de toename in mentale problematiek, waaronder disbalans en werkdruk. Om oorzaken verder te analyseren en het verzuim beter te beheersen stelden wij eind 2019 binnen de afdeling HRM een adviseur Verzuim aan. Ook stapten wij over naar een

nieuwe arbodienst; we verwachten dat hiermee bredere ondersteuning bij en snellere opvolging van adviezen gegeven kan worden. Het eigenregiemodel blijft hierbij leidend.

1.7.6 Nieuw systeem personeelsmanagement en salarisverwerking

In 2019 namen wij een nieuw personeelsmanagement- en salarisverwerkingssysteem in gebruik. De implementatie daarvan vroeg veel aandacht de afdelingen HRM, Financiën en ICT. Medewerkers en leidinggevenden hebben ook moeten wennen aan het nieuwe systeem. In 2020 staat verdere optimalisatie ervan op de planning. Bij implementatie en optimalisatie is er aandacht voor privacy- en securityvraagstukken en voor vereenvoudiging van processen.

1.7.7 Ondernemingsraad

Onze ondernemingsraad (OR) vervult een belangrijke rol als intermediair tussen bestuur en organisatie. De leden van de OR komen vanuit diverse locaties en functies en vertegenwoordigen daarmee een zo breed mogelijke achterban. Los van de formele positie bij besluitvorming (advies- of instemmingsrecht) bespreken zij onderwerpen die zij ophalen in de organisatie. Dit doen zij tijdens vergaderingen met de bestuurder die eens per zes weken plaatsvinden. De leden van de OR nemen de uitkomst daarvan mee naar de organisatie en helpen daarmee de interne communicatie verbeteren.

In 2019 verliep de samenwerking met de OR in goede harmonie. Er is een lijn ingezet om de OR meer aan de voorgrond te betrekken in plaats van alleen de formele kanten van de advies- en instemmingsrol aan het eind van trajecten. Over diverse thema's is gesproken en geadviseerd. De OR was nauw betrokken bij de totstandkoming van de nieuwe topstructuur van onze organisatie en de daaruit voortvloeiende organisatieverandering. Tot slot was er in 2019 goed contact met de vakbonden, in opmaat naar een nieuw af te sluiten CAO in 2020.

1.8 Continuïteit

1.8.1 Begroting 2020

STAAT VAN BATEN EN LASTEN	Begroting 2020	Begroting 2019
BATEN		
Productsubsidies	44.036.000	43.539.100
Overige subsidies	316.000	767.200
Vergoedingen RIVM	493.400	1.100.200
Overige opbrengsten	781.300	701.400
Totaal baten	45.626.700	46.107.900
LASTEN		
Salarissen	26.210.200	25.857.300
Sociale lasten	4.064.400	4.054.500
Pensioenpremies	2.567.600	2.757.000
Overige personeelskosten	1.992.100	1.676.000
Extern personeel	441.700	582.900
Afschrijvingen	778.900	368.000
Huisvesting	5.391.600	5.540.800
Automatisering	2.387.400	2.933.800
Overige kosten	2.083.800	2.277.600
Totaal lasten	45.926.700	46.047.900
Financiële baten en lasten	-	-
Resultaat boekjaar	- 300.000	60.000

1.8.2 Risicomanagement

Om de doelstellingen van onze organisatie te realiseren is het van belang risico's te identificeren en te beoordelen. Onderstaand vindt u een selectie van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee wij ons geconfronteerd zien. De kans dat een gebeurtenis zich voortdoet is weergegeven in klein, middelgroot of groot. Met impact geven wij de omvang van de mogelijke gevolgen aan als de gebeurtenis zich voortdoet. In 2019 deden zich geen significante risico's voor.

Onzekerheid verlening van subsidies

Bij een aantal activiteiten, voornamelijk in de aanvullende subsidiesfeer, bestaat onzekerheid over de feitelijke verlening of over de omvang van de te verlenen subsidie. Wanneer activiteiten al zijn gestart of worden voortgezet en er nog geen sprake is van een subsidieverlening, kan de feitelijke subsidie uiteindelijk lager uitvallen dan vooraf is geraamd. Hierdoor kunnen de kosten niet tijdig in overeenstemming worden gebracht met beschikbaar gestelde middelen en ontstaat een tekort.

Kans	Middelgroot
Impact	Middelgroot
Financieel risico	€ 400.000

Wij vragen subsidies tijdig aan en voeren periodiek subsidiegesprekken met opdrachtgevers. Hiermee trachten wij tijdig zekerheid te verkrijgen over de omvang van subsidies. In voorkomende gevallen gaan wij echter uit van de verwachting dat de aangevraagde subsidie uiteindelijk wordt beschikt en sturen wij niet op directe afbouw of beëindiging van de activiteiten.

Informatiebeveiliging

Door de toenemende digitalisering van de dienstverlening en bedrijfsvoering alsmede de invoering van de AVG wordt de beveiliging van persoons- en bedrijfsgegevens steeds belangrijker. Ook vanuit wet- en regelgeving worden steeds hogere eisen gesteld aan de wijze waarop met informatie wordt omgegaan. Een gebrekkige informatiebeveiliging vergroot de kans op een security-incident zoals een datalek of een verstoring van de dienstverlening als gevolg van cybercriminaliteit. Security-incidenten kunnen een grote impact hebben op het vertrouwen van de klant in de wijze waarop wij met klantgegevens omgaan. Ook kunnen incidenten leiden tot boetes, aangetaste systemen en bedrijfsstagnatie.

Kans	Middelgroot
Impact	Groot
Financieel risico	€ 500.000

Wij namen reeds verschillende initiatieven om de informatiebeveiliging te verbeteren. We maakten alle medewerkers door trainingen bewust van de risico's van werken met digitale middelen en persoonsgegevens. Daarnaast zijn de procedures rondom datalekken aangescherpt, net als de eisen die worden gesteld aan software en ICT-infrastructuur. In 2019 actualiseerden wij het beleid voor informatiebeveiliging. Ook werken wij een plan uit met verdere acties voor 2020. Speerpunt hierin is een risicoanalyse op kritieke processen en systemen, met de toegewezen eigenaren van applicaties, en hiervoor verbeterplannen vaststellen.

Onverwachte kostenstijgingen door overheidsmaatregelen Overheidsmaatregelen zoals aanpassingen van de belasting- en premiedruk kunnen leiden tot kostenstijgingen. Deze worden tot op heden niet automatisch door opdrachtgevers gecompenseerd. Dit heeft als gevolg dat wij onvoorziene maatregelen slechts kunnen opvangen met behulp van het (beperkt) eigen vermogen.

Kans	Klein
Impact	Middelgroot
Financieel risico	€ 200.000

De grilligheid van overheidsmaatregelen is niet beïnvloedbaar. In de overeengekomen indexeringssystematiek vanaf 2019 houden wij wel al rekening met de verwachte ontwikkeling van werkgeverslasten. Dit beperkt een deel van het risico. Indien zich ontwikkelingen voordoen die significant van invloed zijn op onze financiële positie, leggen wij mogelijke herstelmaatregelen zo spoedig mogelijk voor aan de raad voor het publiek belang.

Arbeidsmarkt zorgprofessionals

Onze voorgenomen koers betekent dat het profiel van onze medewerkers deels verschuift. De beschikbaarheid van voldoende zorgprofessionals, die passen in het profiel van de JGZ-professional van CJG Rijnmond, is een voorwaarde voor een goede kwaliteit van de dienstverlening. De ontstane krapte op de arbeidsmarkt in het aanbod van onder anderen jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen zorgt er al langere tijd voor dat het steeds moeilijker wordt om tijdig goed personeel te werven en te behouden. Hierdoor neemt de dreiging van een tekort aan personeel voor een langere periode toe.

Kans	Middelgroot
Impact	Middelgroot
Financieel risico	€ 400.000

Om ook in de huidige markt de juiste kandidaten te bereiken en aan te trekken, investeerden wij in arbeidsmarktcommunicatie. Daarnaast vergroten wij de professionele autonomie van onze professionele. Hiermee geven wij onze

JGZ-professionals bij de taakuitvoering meer ruimte en verantwoordelijkheid binnen vastgestelde kaders. Hoewel wij dit doen om beter aan te sluiten op de klantbehoefte, kan een hogere arbeidssatisfactie een afgeleid gevolg zijn. Wanneer desondanks sprake is van een personeelstekort zetten wij tijdelijk extern personeel in om de continuïteit van onze dienstverlening te waarborgen.

Conclusie

Om de bedrijfsrisico's af te dekken en de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen moeten wij beschikken over een bepaalde weerstandscapaciteit, die in lijn is met de potentiële financiële omvang van de bedrijfsrisico's. De totale omvang van de voornaamste bedrijfsrisico's bedraagt momenteel € 1.500.000. De weerstandscapaciteit wordt gevormd door het eigen vermogen, langlopende voorzieningen en eventuele ruimte op de begroting.

Voor onze vermogenspositie formuleerde de raad voor het publiek belang een streefratio voor de solvabiliteit van 20% tot 40%. De voor 2019 voorziene solvabiliteit bevindt zich rond het minimum van deze norm. De vermeerdering met langlopende voorzieningen wordt voor een deel weer teniet gedaan door het negatief begrotingsresultaat voor 2020. Desondanks is de huidige weerstandscapaciteit momenteel voldoende om de risico's op eenmalige tegenvallers op korte termijn op te vangen. Echter blijft het eigen vermogen relatief beperkt, waardoor het spannend is om omvangrijke financiële tegenvallers op te kunnen opvangen.

In 2019 voerde de raad van toezicht (zie ook: paragraaf 3.2) vijf reguliere besprekingen met de raad van bestuur. Tijdens vergaderingen is veel aandacht voor het maatschappelijk doel van onze organisatie. Bij te maken bestuurlijke besluiten staat het belang van kinderen, ouders en opvoeders voorop. De raad van toezicht is statutair verantwoordelijk om toe te zien op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken bij ons. Daarnaast is er aandacht voor de belangen van de opdrachtgevers (gemeenten in de regio Rotterdam-Rijnmond) en de medewerkers.

Over de dienstverlening en de continuïteit van de interne organisatie kwamen de volgende onderwerpen tijdens de overleggen aan de orde:

- Vaststelling van de jaarcijfers over 2018 (in het bijzijn van de accountant).
- Periodieke kwartaal- en halfjaarrapportages.
- Interim controle door Deloitte en de uitgevoerde IT-audit (managementletter).
- Vaststellen van de begroting 2020.
- De rapportages van de auditor ten behoeve van de HKZ-certificering en het jaarbezoek van de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd in 2019.
- Herijking financieringssysteem.
- Bespreking stand van zaken van de strategische koers CJG Rijnmond en vooruitblik op strategische koers 2020-2023.
- Toekomstig besturingsmodel van stichting CJG Rijnmond.
- Wijziging van de statuten naar aanleiding van een wijziging in het besturingsmodel van CJG Rijnmond in 2020.
- Vaststelling van de reglementen van de raad van toezicht en raad van bestuur.

Periodiek stond de raad van toezicht stil bij casuïstiek die zich naar aanleiding van (zorg)incidenten in de regio voerde. Ook voerde de raad in 2019 met beide bestuursleden een individueel jaargesprek.

De raad van toezicht is geconsulteerd in de voorbereidingen op het voorjaars- en najaarsoverleg waarin ons bestuur en de ondernemingsraad samen vooruitkijken en terugblikken op de ontwikkelingen binnen onze organisatie. Germen Stoffers woonde het voorjaarsoverleg bij. De ontmoetingen waren open en constructief van aard.

In het najaar was een gezamenlijke sessie met (vertegenwoordigers van) de ondernemingsraad en de raad van toezicht. Ze dachten gezamenlijk na over suggesties voor toekomstige beleidsrichtingen van onze organisatie. Beide organen (controleerend en toezichthoudend) kregen op die manier meer inzicht in de aanleiding van toekomstige beleidsontwikkeling.

De raad van toezicht dankt de raad van bestuur en de medewerkers van CJG Rijnmond voor hun inspanningen. Met de resultaten van 2019 en vooruitkijkend naar een nieuw strategisch meerjarenbeleidsplan 2020-2023, ziet de raad van toezicht de toekomst van CJG Rijnmond met vertrouwen tegemoet.

2

Jaarrekening

ACTIVA (in euro)		2019	2018
Vaste activa			
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.5.1		
Software		89.562	30.185
		89.562	30.185
<i>Materiële vaste activa</i>	2.5.2		
Verbouwingen		211.925	194.579
Inventaris		120.259	139.700
Automatisering		1.029.784	187.821
		1.361.968	522.100
Totaal vaste activa		1.451.530	552.285
Viottende activa			
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>			
Debiteuren	2.5.3	22.902	93.271
Personeel	2.5.4	25.155	22.618
Subsidies	2.5.5	16.631	468.151
Opbrengsten RIVM	2.5.6	43.440	329.518
Overige vorderingen	2.5.7	1.304.063	556.300
		1.412.191	1.469.858
<i>Liquide middelen</i>	2.5.8		
Kas		398	1.256
Bank		6.484.196	5.239.055
		6.484.594	5.240.311
Totaal viottende activa		7.896.785	6.710.169
TOTAAL ACTIVA		9.348.315	7.262.454

PASSIVA (in euro)

2019

2018

Eigen vermogen

2.5.9

Algemene reserve

1.287.415

1.563.001

Resultaat boekjaar

515.621

-275.586

Totaal eigen vermogen**1.803.036****1.287.415****Vorzieningen**

2.5.10

Vorzieningen

636.369

579.411

Totaal voorzieningen**636.369****579.411****Kortlopende schulden**

Crediteuren

949.880

494.081

Aanspraken personeel

2.5.12

1.943.649

1.946.049

Loonheffing en pensioenpremie

2.5.13

1.769.976

1.582.050

Terug te betalen subsidies

2.5.14

1.593.154

506.874

Belastingen

2.5.15

119.813

0

Overige schulden

532.438

866.575

Totaal kortlopende schulden**6.908.910****5.395.629****TOTAAL PASSIVA****9.348.315****7.262.454**

2.2

Staat van baten en lasten 2019

(bedragen in euro)		2019	Begroting 2019	2018
BATEN				
Subsidieopbrengsten	2.6.1	42.742.437	44.306.300	40.937.242
Opbrengsten RIVM	2.6.2	1.275.430	1.100.200	2.594.986
Overige opbrengsten	2.6.3	863.425	701.400	1.048.631
Totaal baten		44.881.292	46.107.900	44.580.859
LASTEN				
Lonen en salarissen	2.6.4	25.055.255	25.857.300	24.990.850
Sociale- en pensioenlasten	2.6.5	6.645.261	6.811.500	6.269.132
Overige personeelskosten	2.6.6	1.358.155	1.676.000	1.674.898
Extern personeel	2.6.7	1.205.019	582.900	1.220.236
Afschrijvingen	2.6.8	313.944	368.000	294.322
Huisvestingskosten	2.6.9	5.264.188	5.540.800	5.353.364
Automatisering	2.6.10	2.487.876	2.933.800	3.051.679
Overige kosten	2.6.11	2.035.941	2.277.600	2.002.667
Totaal lasten		44.365.639	46.047.900	44.875.148
Bedrijfsresultaat		515.653	60.000	-276.289
Financiële baten en lasten	2.6.12	-32	-	702
Resultaat vóór belastingen		515.621	60.000	-275.587
Vennootschapsbelasting	2.6.13	-	-	-
Resultaat ná belastingen		515.621	60.000	-275.587

Resultaatbestemming

Het positieve resultaat zal ten gunste komen van het eigen vermogen in de vorm van een bestemmingsreserve CJG Next, zoals afgesproken in de RvhPB van 5 december 2019.

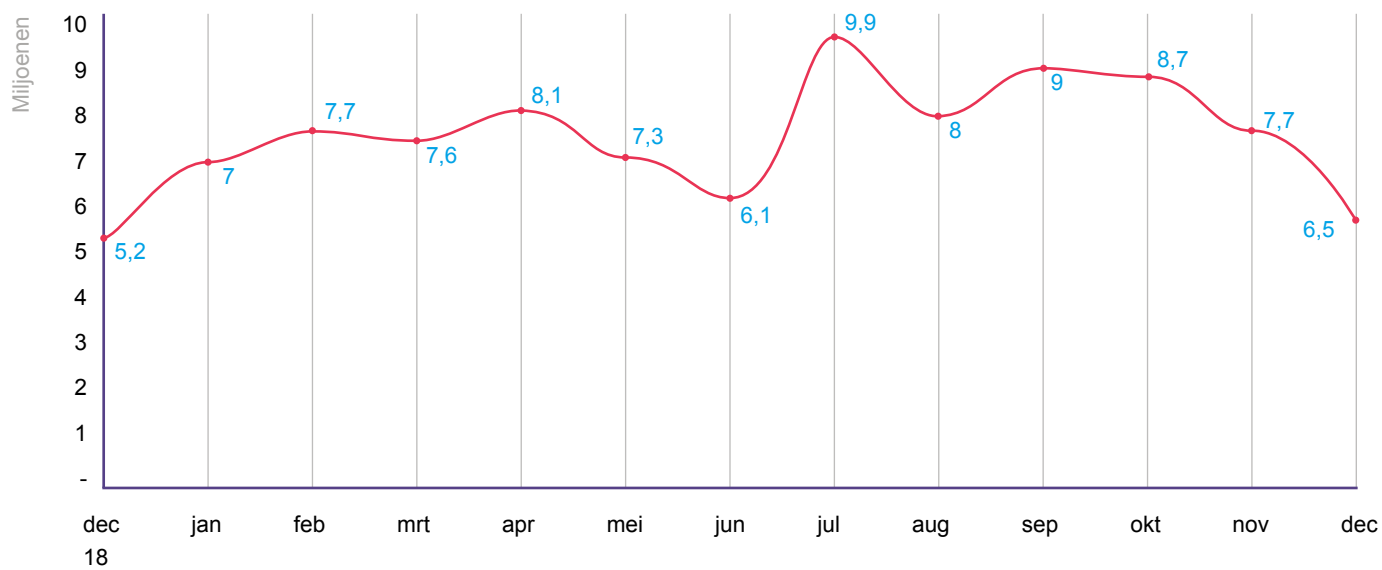

2.3

Kasstroomoverzicht 2019

(bedragen in euro)	2019	2018
Bedrijfsresultaat	515.653	-276.289
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	313.944	264.393
Voorzieningen	56.958	233.407
Veranderingen in werkkapitaal:		
Vorderingen	57.688	-276.574
Kortlopende schulden	1.513.281	-32.231
	1.570.949	-308.805
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	<i>2.457.504</i>	<i>-87.294</i>
Ontvangen interest	-32	702
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.457.472	-86.592
Investeringsactiviteiten		
Investerings vaste activa	-1.213.189	-331.698
Desinvesterings vaste activa	-	29.929
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.213.189	-301.769
Mutatie liquide middelen	1.244.283	-388.361
Toelichting op de geldmiddelen		
Liquide middelen op 1 januari	5.240.311	5.628.672
Mutatie liquide middelen	1.244.283	-388.361
Liquide middelen 31 december	6.484.594	5.240.311

Verloop liquide middelen 2019

Waarderingsgrondslagen en grondslagen voor resultaatbepaling

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Algemeen

Statutaire naam organisatie:	Stichting CJG Rijnmond
Rechtsvorm:	Stichting
Zetel:	Gemeente Rotterdam
KvK nummer:	24472901

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de door de Raad voor de Jaarverslaggeving opgestelde richtlijn RJ-640, die van toepassing is op organisaties zonder winststreven. Alle bedragen zijn verantwoord in euro's.

Vergelijking met voorgaand jaar

De cijfers op de balans en opgenomen in de staat van baten en lasten worden vergeleken met de cijfers in het voorgaande boekjaar. Aanvullend worden de gerealiseerde baten en lasten vergeleken en toegelicht aan de hand van de vastgestelde begroting 2019.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa (ontwikkeling van software en softwarelicenties) worden geactiveerd op basis van gemaakte kosten voor het aankopen en gebruiksklaar maken van de software en worden gewaardeerd verminderd met cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met afschrijvingen, bepaald op basis van de geschatte gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Afschrijvingen worden lineair ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht op basis van de geschatte gebruiksduur van een actief. De geschatte

gebruiksduur van materiële vaste activa varieert en is voor de verschillende categorieën als volgt:

Inrichting en verbouwing	5-10 jaar
Computer en randapparatuur	3-5 jaar
Overige vaste bedrijfsmiddelen	5 jaar

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. De vorderingen hebben allen een looptijd korter dan een jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen, bestaande uit kas, banksaldi en direct opvraagbare deposito's, worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Rekening-courantschulden worden opgenomen als bankkredieten onder de kortlopende verplichtingen.

Voorzieningen algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die voor de afwikkeling noodzakelijk zijn.

Pensioenregelingen

Wij hebben voor onze werknemers een pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regelingen zijn ondergebracht bij het ABP (Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds) en het PFZW (Pensioenfonds Zorg en Welzijn). De dekkingsgraad per 31 december 2019 bedraagt voor het ABP 97,8% en voor PFZW 99,2%. Wij hebben geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij de pensioenfondsen, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Schulden

Schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als zijnde het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de onder de balans vermelde waarderingsgrondslagen. Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord wanneer deze zijn gerealiseerd. Bij de bepaling van het resultaat wordt onder andere rekening gehouden met het voorzichtigheidsprincipe, het matchingprincipe en het egalisatieprincipe. Nagekomen baten en lasten uit voorgaande boekjaren worden toegerekend aan het verslagjaar.

Subsidies

Subsidies voor het basispakket JGZ zijn voorcalculatorisch bepaald op basis van normtijden, uurtarieven tegen kostprijs en de kind aantallen volgens de CBS-inwonerstatistiek. De afrekeninggrondslag is het gerealiseerde bereik van 95% of hoger. Voor subsidies ter dekking van kosten voor aanvullende preventieve dienstverlening op de JGZ, geldt afrekening op basis van de voorcalculatorische kostprijs per product en de gerealiseerde aantallen. De opbrengsten vanuit de subsidies zijn bepaald op basis van de afgegeven beschikkingen. Indien de normatieve totale kosten lager liggen dan de voorwaardelijk toegezegde subsidies, worden de gerealiseerde opbrengsten gelijkgesteld aan de gerealiseerde kosten.

Kasstroomoverzicht

Voor het opstellen van het kasstroomoverzicht is gebruik gemaakt van de indirecte methode. De geldmiddelen bestaan uit de liquide middelen.

2.5 Toelichting op de balans

De gerapporteerde balansposities per 31 december 2019 worden vergeleken met de overeenkomstige balansposten per 31 december 2018.

2.5.1 Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa zijn investeringen in software en softwarelicenties verantwoord. Deze niet tastbare duurzame bedrijfsmiddelen worden als regel lineair afgeschreven in vijf jaar. De investering in 2019 betreft de aanschaf van call center software ten behoeve van de afdeling Service & Contact. Daarnaast is er een digitale app ontwikkeld ten behoeve van de nieuwe locatie CJK Centrum Rotterdam waar onder andere innovatieve nieuwe werkwijzen worden getest.

	Immateriële vaste activa
Cumulatieve aanschafwaarde begin boekjaar	1.516.569
Cumulatieve afschrijving begin boekjaar	-1.486.385
Boekwaarde 01-01-2019	30.185
Investering 2019	70.846
Afschrijving 2019	-11.469
Desinvestering 2019	-
Boekwaarde 31-12-2019	89.562
Cumulatieve investering	1.587.415
Cumulatieve afschrijving	-1.497.854

2.5.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur en hebben in de regel een lineaire afschrijvingstermijn van vijf jaar; voor smartphones, laptops, notebooks, tablets en direct hiermee verbonden ondersteunende communicatiemiddelen geldt een afschrijvingstermijn van drie jaar. Naast een aantal kleine investeringen in medicinale koelkasten (inventaris) en aanpassingen bij CJG Centrum (verbouwingen) is in 2019 het gehele 'laptop park' met alle bijbehorende randapparatuur vervangen (automatisering).

Materiële vaste activa	Verbouwingen	Inventaris	Automatisering	Totaal
Cumulatieve aanschafwaarde	1.485.838	1.417.217	1.650.886	4.553.941
Cumulatieve afschrijving	-1.291.259	-1.277.517	-1.463.065	-4.031.841
Boekwaarde 01-01-2019	194.579	139.700	187.821	522.100
Investering 2019	73.454	41.262	1.027.627	1.142.343
Afschrijving 2019	-56.108	-60.703	-185.664	-302.475
Desinvestering 2019	-	-	-	-
Boekwaarde 31-12-2019	211.925	120.259	1.029.784	1.361.968
Cumulatieve investering	1.559.292	1.458.479	2.678.513	5.696.284
Cumulatieve afschrijving	-1.347.367	-1.338.220	-1.648.729	-4.334.316

2.5.3 Debiteuren

De post debiteuren betreft het saldo aan openstaande posten voor uitgaande facturen. Het gaat hierbij voornamelijk om vergoedingen voor het gebruik van bedrijfsruimte door derden. Alle posten zijn individueel beoordeeld op mogelijke oninbaarheid, de benodigde voorziening hiervoor is nihil.

2.5.4 Personeel

De vorderingen op personeel betreffen de voorschotten die aan personeelsleden zijn verstrekt, waaronder ook de voorfinanciering in het kader van het fietsenplan.

2.5.5 Subsidies

Het onder de vorderingen opgenomen bedrag aan subsidies is het saldo aan nog niet ontvangen subsidie van de in de staat van baten en lasten verantwoorde subsidiebatens van de in onze organisatie participerende gemeenten en de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond, een vertegenwoordiging van de gezamenlijke gemeenten.

De niet gerealiseerde subsidies 2019, eventueel verhoogd met terug te betalen subsidie uit voorgaande jaren, is op de balans gespecificeerd onder de post 'terug te betalen subsidie' onder de kortlopende schulden. Op grond van de tussen de gemeenten en onze organisatie gemaakte afspraak dat de subsidieverlening voor huisvesting niet limitatief is, kan het voorkomen dat het totaal van de gerealiseerde subsidie per gemeente hoger of lager uitkomt dan toegezegd. Een uit deze afspraak voortkomende vordering of schuld is in onderstaand overzicht opgenomen onder de noemers 'nog te ontvangen subsidie', respectievelijk 'terug te betalen subsidie'.

	Begroting 2019	Basispakket JGZ	Aanvullende/overige subsidies	Rijks vaccinatie programma
Gemeentelijke subsidies				
Albrandswaard	753.300	565.200	76.900	51.800
Barendrecht	1.551.900	1.118.100	193.600	106.300
Brielle	471.100	308.200	52.300	28.500
Goeree-Overflakkee	1.484.700	1.019.800	247.128	92.600
Hellevoetsluis	1.044.000	752.300	76.400	68.700
Krimpen aan den IJssel	900.900	652.300	48.507	58.400
Lansingerland	2.220.700	1.634.000	259.640	142.100
Maassluis	1.013.500	665.900	232.714	58.000
Nissewaard	2.319.000	1.673.900	222.500	151.700
Ridderkerk	1.354.900	874.900	239.282	76.100
Rotterdam	25.561.300	13.663.774	7.983.644	1.150.100
Schiedam	2.256.900	1.629.200	233.400	141.600
Vlaardingen	2.270.600	1.501.600	383.600	127.900
Westvoorne	336.300	243.500	31.953	23.000
	43.539.100	26.302.674	10.281.568	2.276.800
Voorgaande jaren				
Nog te ontvangen subsidies	-	-	-	-
Nog terug te betalen subsidies	-	-	-	-
	43.539.100	26.302.674	10.281.568	2.276.800
Overige subsidies				
VWS Jeugdartsen	767.200	-	-	-
	767.200	-	-	-
Totaal	44.306.300	26.302.674	10.281.568	2.276.800

*De kolom terug te betalen en vooruit ontvangen subsidie is inclusief het bedrag van € 172.522 dat gerelateerd is aan de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma. Dit bedrag zal niet terugvloeien naar de opdrachtgever, maar zal conform besluit in de RvHPB worden ingezet voor maatregelen gericht op het verhogen/verbeteren van de vaccinatiegraad.

Huisvesting	Aangevraagd/ Beschikt	Aan verslaglegging toegerekende subsidie	Ontvangen	Vooruit ontvangen subsidie voorschotten	Terug te betalen & vooruit ontvangen subsidie*
59.400	753.300	748.708	753.300	-	4.592
133.900	1.551.900	1.513.867	1.551.900	-	38.033
82.100	471.100	465.458	471.100	-	5.642
146.400	1.505.928	1.424.817	1.505.928	-	81.111
146.600	1.044.000	1.036.445	1.044.000	-	7.555
141.700	900.907	888.863	900.907	-	12.045
185.000	2.220.740	2.155.721	2.220.740	-	65.019
70.900	1.027.514	1.012.792	1.027.514	-	14.722
270.900	2.319.000	2.279.500	2.340.560	-	61.060
174.300	1.364.582	1.347.014	1.364.582	-	17.568
2.687.300	25.484.818	24.439.802	25.488.134	-	1.048.332
252.700	2.256.900	2.183.375	2.256.900	-	73.525
257.500	2.270.600	2.173.251	2.270.600	-	97.349
37.800	336.253	340.963	336.253	4.710	-
4.646.500	43.507.542	42.010.575	43.502.418	4.710	1.526.553
-	-	-	-	1.980	-
-	-	-	-	-	66.601
4.646.500	43.507.542	42.010.575	43.502.418	6.690	1.593.154
-	-	731.862	721.921	9.941	-
-	-	731.862	721.921	9.941	-
4.646.500	43.507.542	42.742.437	44.224.339	16.631	1.593.154

2.5.6 Opbrengsten RIVM

Deze opbrengsten zijn vergoedingen te ontvangen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) voor het vaccineren en screenen van kinderen op een aantal ernstige, goed behandelbare, erfelijke aandoeningen. Per 01-01-2019 is de financiering voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) onderbracht bij de decentrale gemeenten. De vergoeding van de bijbehorende reguliere vaccinatiemomenten, opgenomen in het RVP, zijn met ingang van 2019 dan ook onderdeel van de gemeentelijke subsidiebatens (zie 2.5.5).

De onder deze post verantwoorde vordering betreft de aanvullend uitgevoerde screening en vaccinatie welke nog geen standaardonderdeel is van het RVP, te weten: hielprikscreening, meningokokken ACWY en kinkhoest. De per 31 december 2019 nog van het RIVM te ontvangen vergoedingen voor uitgevoerde vaccinaties en screeningen worden geraamd op € 43.440.

2.5.7 Overige vorderingen

De vooruitbetaalde kosten bevatten met name vooruitbetaling van ICT-licenties 2020 en huurkosten bedrijfspanden voor het 1e kwartaal 2020. Compensatieregeling VSO betreft een vordering opgenomen uit hoofde van de reeds afgewikkelde of in de toekomst mogelijk af te wikkelen transitievergoedingen waarvoor de compensatieregeling transitievergoeding, welke per 01-04-2020 in werking treedt, van toepassing is.

	31-12-2019	31-12-2018
Vooruitbetaalde kosten	833.307	301.861
Te ontvangen omzetbelasting	-	169.969
Compensatieregeling VSO	300.085	70.684
Overige vorderingen	170.671	13.786
Totaal	1.304.063	556.300

2.5.8 Liquide middelen

Tot meerdere zekerheid is aan een aantal verhuurders van bedrijfsruimten bankgaranties verstrekt tot een bedrag van € 388.275. De overige liquide middelen, voornamelijk banktegoeden bij ING, staan ter vrije beschikking.

	31-12-2019	31-12-2018
Kas	398	1.256
Spaarrekeningen	2.000.006	2.000.006
Rekening-courant	4.484.190	3.239.049
Totaal	6.484.594	5.240.311

2.5.9 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het saldo per 1 januari 2019 vermeerderd met het resultaat over het boekjaar 2019 en wordt toegevoegd aan een te vormen bestemmingsreserve ten behoeve van CJG Next. Het eigen vermogen is vrij besteedbaar.

	31-12-2019	31-12-2018
Algemene reserve	1.287.415	1.563.001
Resultaat boekjaar	515.621	-275.586
Totaal	1.803.036	1.287.415

2.5.10 Voorzieningen

Jubilea

De voorziening voor jubilea is getroffen voor toekomstige uitkeringen in overeenstemming met de in de cao opgenomen bepalingen, waarbij uitkeringen voor jubilea zijn toegezegd bij het bereiken van het 25e, 40e en 50e dienstjaar. De verplichtingen zijn per individuele medewerker bepaald, waarbij de toekomstige uitkeringen contant zijn gemaakt. Hierbij is rekening gehouden met een jaarlijkse disconteringsvoet van -0,05% en indexatie van 1,85% per jaar. Bij het bepalen van de hoogte van de voorziening is geen rekening gehouden met sterftekansen en arbeidsongeschiktheidskansen. Wel wordt rekening gehouden met de blijfkans. Door de verwachte kosten voor jubileumuitkeringen te verwerken in de begroting wordt voorkomen dat tekorten ontstaan.

Personeel

Voor het kunnen afwickelen van dienstverbanden is een voorziening getroffen op grond van de wettelijke kaders. De verwachting is dat alle gereserveerde middelen volgend jaar zullen worden aangewend.

Verloop voorzieningen	Jubilea	Personeel	Totaal
Stand per 1 januari 2019	277.815	301.596	579.411
Af: Aanwendungen 2019	-16.571	-287.782	-304.353
Af: Vrijval 2019	15.645	6.554	22.199
Bij: Dotatie 2019	22.020	317.092	339.112
Stand per 31 december 2019	298.909	337.460	636.369
Verwachte afwikkeling voorzieningen			
Verwachte afwikkeling binnen 1 jaar	7.904	337.460	345.364
Verwachte afwikkeling binnen 1-5 jaar	62.331	-	62.331
Verwachte afwikkeling > 5 jaar	228.674	-	228.674
	298.909	337.460	636.369

2.5.11 Crediteuren

Deze post vertegenwoordigt het saldo van alle geaccordeerde in de administratie opgenomen inkoopfacturen voor goederen en diensten die ultimo december 2019 nog niet betaald zijn.

2.5.12 Aanspraken personeel

De post 'te betalen netto salarissen' betreft in januari 2019 te betalen bedragen voor extra gewerkte uren, declaraties, reiskosten en andere nagekomen correcties over 2019. De te betalen vakantiebijslag betreft het in mei 2020 uit te betalen opgebouwd recht over de periode juni tot en met december 2019. Voor opgebouwde maar nog niet genoten verlofuren is een reservering opgebouwd; deze is gebaseerd op het uurloon, inclusief sociale lasten.

	31-12-2019	31-12-2018
Te betalen nettosalarissen	29.429	57.866
Te betalen vakantiebijslag	1.177.857	1.151.911
Reservering vakantiedagen	736.363	736.272
Totaal	1.943.649	1.946.049

2.5.13 Loonheffing en pensioenpremie

De onder deze post verantwoorde posten betreffen de af te dragen loonheffingen, sociale lasten en pensioenpremies ABP over december.

	31-12-2019	31-12-2018
Loonheffing	1.693.404	1.517.437
Pensioenpremie	76.572	64.613
Totaal	1.769.976	1.582.050

2.5.14 Terug te betalen subsidies

Het onder de kortlopende schulden opgenomen bedrag aan subsidies is het saldo van al ontvangen, maar niet gerealiseerde subsidies (zie ook toelichting 'Subsidies' 2.5.5).

2.5.15 Belastingen

Het onder deze post verantwoorde bedrag vertegenwoordigt in zijn geheel de aangifte Omzetbelasting over het vierde kwartaal 2019.

Niet uit de balans bijkomende verplichtingen

	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar
Huurverplichtingen huisvesting	4.704.375	9.459.231	1.216.377
Leaseverplichtingen auto's	49.946	81.696	
Afgegeven bankgaranties	388.275		
Totaal	5.142.596	9.540.927	1.216.377

2.5.16 Overige schulden

Onder de overige schulden zijn feitelijke bedragen of schattingen opgenomen voor financiële verplichtingen waarvoor per jaareinde nog geen factuur was ontvangen maar de dienst wel reeds was geleverd. In het saldo zijn ook vooruit ontvangen bedragen verwerkt voor diensten, die nog moeten worden geleverd.

	31-12-2019	31-12-2018
Jaarrekening controle	79.750	69.752
ICT kosten	-	276.252
Huisvestingskosten	112.482	332.352
Overige	340.206	188.219
Totaal	532.438	866.575

2.6

Toelichting op de staat van baten en lasten

Algemeen

Het jaar 2019 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 515.621.

2.6.1 Subsidieopbrengsten

De in de staat van baten en lasten opgenomen opbrengst betreft alleen het gerealiseerde deel van de toegezegde subsidiebedragen. Voor een aantal activiteiten is de door gemeenten beschikbaar gestelde subsidie niet volledig aangewend en wordt deze subsidie als niet gerealiseerd beschouwd. Eventuele onderbesteding op de subsidieverleningen is in de jaarrekening verwerkt als schuld. Dit voor zover de bevoorschotting tot een hoger niveau dan de toezegging heeft plaatsgevonden. In paragraaf 2.5.5 van dit verslag is een nadere specificatie opgenomen van de wijze waarop de subsidie in de jaarrekening is verwerkt. De subsidies 2019 zijn nog niet vastgesteld.

Gemeentelijke subsidies	2019	Begroting 2019	2018
Albrandswaard	748.708	753.300	664.750
Barendrecht	1.513.867	1.551.900	1.403.452
Brielle	465.458	471.100	432.718
Goeree-Overflakkee	1.424.817	1.484.700	1.394.139
Hellevoetsluis	1.036.445	1.044.000	927.896
Krimpen aan den IJssel	888.863	900.900	803.698
Lansingerland	2.155.721	2.220.700	1.975.325
Maassluis	1.012.792	1.013.500	906.285
Nissewaard	2.279.500	2.319.000	2.096.985
Ridderkerk	1.347.014	1.354.900	1.194.473
Rotterdam	24.439.802	25.561.300	23.598.262
Schiedam	2.183.375	2.256.900	2.034.894
Vlaardingen	2.173.251	2.270.600	2.004.858
Westvoorne	340.963	336.300	291.278
	42.010.575	43.539.100	39.729.013

Personele subsidies

De subsidie is een tegemoetkoming voor het opleiden van basisartsen en consultatiebureau-artsen tot jeugdarts en arts M&G (maatschappij en gezondheid) en een tegemoetkoming in de kosten voor het begeleiden van stagiaires.

Personele subsidies	2019	Begroting 2019	2018
Personele subsidies	731.862	767.200	1.208.229
	731.862	767.200	1.208.229
Totaal subsidieopbrengsten	42.742.437	44.306.300	40.937.242

2.6.2 Opbrengsten RIVM

Onder deze post zijn de vergoedingen verantwoord voor de aanvullende vaccinaties uitgevoerd naast de standaard in het RVP opgenomen vaccinaties en de hielprikscreening die in opdracht van het RIVM worden uitgevoerd. In 2019 is aanvullend op het standaard vaccinatieschema, gevaccineerd tegen meningokokkenziekte type A, C, W en Y voor de doelgroepen 14 maanden en 14-jarigen, daarnaast is er in december gestart met de vaccinatie tegen kinkhoest.

2.6.3 Overige opbrengsten

De hogere gebruiksvergoeding voor bedrijfsruimtes wordt direct in mindering gebracht op de te verrekenen decentrale huisvestingskosten. De overige opbrengsten bestaan uit vergoedingen van GGD-GHOR voor de uitvoering van JGZ-aanbod in opvanglocaties voor asielzoekers in Krimpen aan den IJssel en Rotterdam, evenals aanvullende JGZ-opdrachten die niet via de reguliere subsidierelatie worden gefinancierd.

	2019	Begroting 2019	2018
Gebruiksvergoeding bedrijfsruimtes	565.487	472.900	666.500
Uitgeleend personeel	-	-	26.593
Totaal	863.425	701.400	1.048.631

2.6.4 Lonen en salarissen

De gemiddelde personeelsomvang over 2019 bedroeg 486 fte, dit is minder dan opgenomen in de begroting.

	2019	Begroting 2019	2018
Salaris	22.014.322	22.587.800	21.970.500
Eindejaaruitering	1.609.627	1.668.500	1.735.437
Vakantiebijslag	1.760.244	1.821.000	1.401.329
Mutatie verplichting verlofuren	125.831	-	186.551
Mutatie voorziening jubileumuitkering	21.094	-	25.045
Overig	-	-	5.800
<i>Subtotaal</i>	<i>25.531.118</i>	<i>26.077.300</i>	<i>25.324.662</i>
Ontvangen zwangerschapsgelden	-475.863	-220.000	-333.812
Totaal	25.055.255	25.857.300	24.990.850

Wet normering topinkomens (WNT)

bedragen in euro	J.J.H. Butselaar	P.G. Stenger	G. Stoffers	M.K. Visser	L.J. Gebben	K. Demper
Functiegegevens	Vz. raad van bestuur	Lid raad van bestuur	Vz. raad van toezicht	Lid raad van toezicht	Lid raad van toezicht	Lid raad van toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 – 31-12	01-01 – 30-09	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12
Deeltijdfactor in fte	1,000	1,000	0,025	0,025	0,025	0,025
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee				
Dienstbetrekking?	Ja	Ja				
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	147.948	104.437	8.265	5.785	5.785	0
Beloningen betaalbaar op termijn	11.541	8.608	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>159.488</i>	<i>113.046</i>	<i>8.265</i>	<i>5.785</i>	<i>5.785</i>	<i>0</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	142.975	29.100	19.400	19.400	19.400
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2019	159.488	113.046	8.265	5.785	5.785	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018						
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	1,000				
Dienstbetrekking	Ja	Ja				
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	143.292	127.491	8.265	5.785	5.785	0
Beloningen betaalbaar op termijn	11.340	11.248	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>154.632</i>	<i>138.739</i>	<i>8.265</i>	<i>5.785</i>	<i>5.785</i>	<i>0</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000	28.350	18.900	18.900	18.900
Totale bezoldiging 2018	154.632	138.739	8.265	5.785	5.785	0

Gegevens 2019 beëindigingsvergoeding

bedragen in euro		P.G. Stenger
Functiegegevens		
Functie(s) bij beëindiging dienstverband		Lid raad van bestuur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,000
Jaar waarin dienstverband is beëindigd		2019
<i>Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband</i>		
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband		36.230
Individueel toepasselijk maximum		75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband		36.230
Waarvan betaald in 2019		36.230
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.

2.6.5 Sociale lasten en pensioenlasten

De definitief vastgestelde afdracht percentages wijken in zowel positieve (pensioenpremie) als negatieve zin (sociale premies werkgever) af van de raming opgenomen in de begroting voor 2019.

	2019	Begroting 2019	2018
Sociale lasten	4.155.192	4.054.600	3.843.374
Pensioenlasten	2.490.069	2.757.000	2.425.758
Totaal	6.645.261	6.811.600	6.269.132

2.6.6 Overige personeelskosten

Door een verrekening van vooruitbetaalde opleidingskosten in het vorige boekjaar ten behoeve van de opleiding Arts M&G en de gewijzigde financieringsystematiek per 01-01-2019, zijn de kosten voor opleiding ruim binnen de begroting gebleven. Door voortdurende krapte op de arbeidsmarkt is ook dit jaar extra ingezet op werving en selectie en in waardering voor medewerkers dat de overschrijding op deze posten verklaart.

	2019	Begroting 2019	2018
Reis- en verblijfkosten	594.941	612.300	581.546
Opleidingen	185.753	551.200	623.752
Werving en selectie	147.991	115.000	126.259
Arbokosten	153.699	167.500	123.253
Bijeenkomsten en activiteiten	181.262	135.000	133.106
Overige	94.509	95.000	86.982
Totaal	1.358.155	1.676.000	1.674.898

2.6.7 Extern personeel

De eerder genoemde krapte op de arbeidsmarkt en de extra vaccinatie-opdrachten vanuit het RIVM heeft ook geleid tot extra inhuur van zowel professionals als overig ondersteunend personeel (met name ICT-personeel).

	2019	Begroting 2019	2018
Zorgprofessionals	616.899	377.000	393.589
Overig extern personeel	588.120	205.900	826.647
Totaal	1.205.019	582.900	1.220.236

2.6.8 Afschrijvingen

De invoering van een nieuw administratief systeem voor de personele en financiële processen heeft geleid tot een forse vermindering de afschrijvingskosten op software. Als gevolg van het vervangen van alle laptops - voorheen lease - is wel een toename zichtbaar van de afschrijving op ICT-middelen. Deze worden gecompenseerd door lagere kosten voor ICT-Infrastructuur.

	2019	Begroting 2019	2018
Software (IVA)	11.470	108.000	90.845
Verbouwingen	56.107	55.000	30.354
Inventaris	60.702	77.500	76.386
ICT	185.665	127.500	96.737
Totaal	313.944	368.000	294.322

2.6.9 Huisvesting

De decentrale huisvestingslasten worden afgerekend op basis van werkelijke kosten. Eventuele budgetoverschrijdingen of -onderbestedingen worden gecorrigeerd met de opbrengsten van eventuele onderverhuur aan derden, met de desbetreffende gemeente verrekend. De lagere kosten voor huur- en servicekosten worden verklaard door lager uitgevallen indexeringen. Bij ruimte binnen de beschikte budgetten is waar nodig extra onderhoud uitgevoerd voor decentrale huisvesting. Het gaat dan bijvoorbeeld om de aanpassingen in verouderde apparatuur voor beveiliging & bewaking.

	2019	Begroting 2019	2018
Huur en service	4.054.074	4.611.100	4.170.306
Schoonmaak	568.146	533.300	588.354
Beveiliging & bewaking	187.209	93.800	86.337
Onderhoud	217.210	134.100	237.133
Verhuiskosten	16.485	15.000	23.888
Overig	221.064	153.500	247.346
Totaal	5.264.188	5.540.800	5.353.364

2.6.10 Automatisering

De lagere kosten voor automatisering kunnen worden verklaard door een aantal aanbestedingstrajecten die vertraagd zijn waardoor verwachte extra kosten uitgebleven zijn. Daarnaast is het applicatielandschap vereenvoudigd en verminderd in aantal.

	2019	Begroting 2019	2018
Software	1.471.213	1.661.625	1.953.166
ICT Infrastructuur	555.411	810.175	612.073
Kleine ICT middelen	30.238	36.000	49.103
Telecommunicatie	313.824	298.000	318.950
Kopieerapparatuur	117.190	128.000	118.387
Totaal	2.487.876	2.933.800	3.051.679

2.6.11 Overige kosten

De overige bedrijfskosten zijn in lijn met de begroting.

	2019	Begroting 2019	2018
Dienstverlening derden	150.583	171.000	193.050
Communicatie	415.293	491.100	105.616
Kantoor- en kantinebenodigdheden	101.183	141.500	159.221
Drukwerk/folders	161.286	187.000	382.363
Advies	292.486	365.825	216.683
Verzending	222.653	229.500	346.276
Verzekeringspremies	67.476	74.400	66.513
Tolkendiensten	61.425	100.000	56.210
Medische verpleegartikelen	134.971	112.500	111.560
Lidmaatschappen en contributies	67.466	77.900	84.255
Overig algemene kosten	361.119	326.900	280.920
Totaal	2.035.941	2.277.625	2.002.667

2.6.12 Financiële baten en lasten

Onder deze baten zijn de rentebaten op de bij ING gestalde banktegoeden opgenomen.

2.6.13 Vennootschapsbelasting

In 2018 is met de Belastingdienst afgestemd dat momenteel alleen vrijgestelde of onbelaste prestaties verrichten en derhalve vrijgesteld zijn tot het doen van aangifte voor de Vennootschapsbelasting. In 2019 zijn er geen gewijzigde omstandigheden of ontwikkelingen op dit gebied.

3

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9830
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van Stichting CJG Rijnmond

VERKLARING OVER DE IN HET FINANCIEEL VERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting CJG Rijnmond te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het financieel verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting CJG Rijnmond op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2019.
2. De winst-en-verliesrekening over 2019.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting CJG Rijnmond zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET FINANCIEEL VERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag.
- Overige gegevens.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

2020.083023.06/JI/1

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

2020.083023.06/JI/2

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

2020.083023.06/JI/3

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 5 maart 2020

Deloitte Accountants B.V.

J. van Koert MSc RA

Paraaf voor identificatiedoeleinden:

2020.083023.06/JI/4

3.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan die van invloed zijn op de jaarrekening 2019.

